

Management zvláště chráněných území a Evropsky významných lokalit v Karlovarském kraji - Vladař

Zpracoval:

Ing. Martin Lípa, Lidická 1296, 363 01 Ostrov

IČ: 75309181

e-mail: iml@volny.cz

Obsah

Použité informační zdroje.....	4
Managementové opatření v EVL Vladař – podpora a sanace bezlesí ve vrcholových partiích EVL a ZCHÚ (vyhlášeného ochranného pásma) – souhrn podkladů	8
Popis výchozího stavu	8
Úvod	8
Pasport pozemků	10
Soupis parcel katastru nemovitostí	10
Parcelní vymezení zásahu	11
Klimatické poměry	12
Geologie.....	13
Pedologie	14
Geomorfologie a reliéf.....	15
Flora.....	15
Současné zájmy ochrany přírody	16
Vegetace	16
9170 Dubohabřiny asociace Galio-Carpinetum	19
9180 Lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a roklich.....	19
Zvláště chráněné a významné druhy	21
Fauna	24
Stav pozemků.....	28
Popis opatření.....	29
Úvod	29
Příprava pozemků	32
Asanační seč - popis opatření	32
Mýcení dřevin - popis opatření.....	34
Kácení dřevin - popis opatření.....	34
Zlepšení biodiverzity bylinného patra	38
Péče o bylinný porost popis opatření	38

Úkryty pro živočichy	40
Rovnané dřevo – popis opatření.....	40
Význam opatření na lokalitě pro zvýšení biodiverzity	41
Sledování účinnosti provedených opatření	41
Závěr	44
Fotodokumentace stavu lokality	45

Použité informační zdroje

- ANONYMUS (2006): CZ0410168 – *Vladař*. [online]. Praha, 4 p. [cit. 2011-05-11]. Dostupné na www < http://www.nature.cz/natura2000-design3/web_lokality.php?cast=1805&akce=karta&id=1000040900>.
- BALATKA B. & SLÁDEK J. (1972a): *Sopečné vrchy Manětínska*. – Lidé plus země, 1972, č. 8, p. 353-355, Praha.
- BALATKA B. & SLÁDEK J. (1972b): *Morfologické členění ČSR*. – Studia Geographica, 23, Brno.
- BUCHAROVÁ A. & TÁJEK P. (2007): *Botanický průzkum přírodní rezervace Vladař*. – Ms. [depon in. Krajský úřad Karlovarského kraje].
- CULEK M. (ed.) (1996): *Biogeografické členění České republiky*. Enigma Praha. 347 pp. + suppl.
- ČEŘOVSKÝ J., FERÁKOVÁ V., HOLUB J., MAGLOCKÝ Š, PROCHÁZKA F. (1990): *Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR*. Vol. 5. Vyšší rostliny. – 456 p., Příroda a.s., Bratislava.
- DEMEK J. & MACKOVČIN P. [ed.] (2006): *Zeměpisný lexikon ČR, hory a nížiny*. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Brno, 580 s.
- DOSTÁL J. (1989): *Nová květena ČSSR 1, 2*. – Academia, Praha, 1548 p.
- DOSTÁLEK J. & FRANTÍK T. [ed.] (2007): *Význam pastvy ovcí a koz pro xerothermní trávníky v Praze*. – Ochrana přírody, Praha, 62(6): 21–23.
- FARKAČ, J., KRÁL, D. & ŠKORPÍK, M., 2005: *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí*. AOPK, Praha. 758 pp.
- HÁKOVÁ A., KLAUDISOVÁ A. & SÁDLO J. [eds.] (2004): *Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy Natura 2000*. PLANETA XII, 3/2004 – druhá část. Ministerstvo životního prostředí, Praha.
- HEJCMAN M., PAVLŮ V. & KRAHULEC F. (2002): *Pastva hospodářských zvířat a její využití v ochranářské praxi*. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 37: 203-216.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. [eds.] (1988): *Květena České socialistické republiky. 1*. – Academia, Praha.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.), 1990: *Květena České republiky. 2*. – Academia, Praha, 540 p., 119 tab., 1 photo color.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. [eds.] (1992): *Květena České republiky. 3*. – Ed. Academia, Praha, 542 p., 114 tab., 1 photo color.
- HOSTIČKA M. & NESVADBOVÁ J. (1979): *Státní přírodní rezervace Vladař. Inventarizační průzkum provedený v letech 1977–1979*. – Ms. [depon. in AOPK ČR, středisko Karlovy Vary]
- HRČKA D. & kol. (2011): *Plán péče a návrh na vyhlášení evropsky významné lokality – přírodní rezervace Vladař (2012 – 2021)*
- CHYTRÝ M., KUČERA T. & KOČÍ M. (2001): *Katalog biotopů ČR*. – ed. AOPK ČR, Praha, 304 p.
- CHYTRÝ M. [ed] (2007): *Vegetace České republiky. 1. Travinná a keříčková vegetace*. – Academia, Praha, 526 p.
- CHYTRÝ M. [ed] (2009): *Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace*. – Academia, Praha, 520 p.
- JANÁČKOVÁ H. & ŠTORKÁNOVÁ A. (eds.) (2004): *Metodika inventarizačních průzkumů zvláště chráněných území*. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha. 262 pp.
- JERSÁKOVÁ J. & KINDLMANN P. (2004): *Zásady péče o orchidejová stanoviště*. – Nakl. Kopp, České Budějovice, 119 pp.
- KOLBEK J., BÍLEK O., ČERNÝ T., NEUHÄUSLOVÁ Z., PETŘÍK P., WILD J. & TICHÝ L. (sine dato): *Inventarizace rostlinných společenstev*. – Ms. [depon. in Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha].
- KONVIČKA M., BENEŠ J. & ČÍŽEK L. (2005): *Ohrožený hmyz nelesních stanovišť: ochrana a management*. – Sagittaria, Olomouc, 127 p.

- KOŠULIČ M. *Cesta k přírodě blízkému hospodářskému lesu*. Brno : FSC ČR o.s., 2010. 449 s. ISBN 978-80-254-6434-2.
- KRÁSA P. (2006): *Vladař*. [online]. Praha, 4 p. [cit. 2011-05-11]. Dostupné na [www < http://www.priroda-kv.cz/lokality/vladar/index.php >](http://www.priroda-kv.cz/lokality/vladar/index.php).
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds.] (2002): *Klíč ke květeně České republiky*. – Academia, Praha, 928 p.
- MACKOVČIN P. & SEDLÁČEK M. (eds.): *Chráněná území ČR, svazek XI., Plzeňsko a Karlovarsko*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno. Praha 588 pp.
- MELICHAR V. & BUŠEK O. (2004): *Plán péče pro PR Vladař a její ochranné pásmo na období 2005–2014*. – Ms. [depon in. Krajský úřad Karlovarského kraje].
- MLÁDEK J., PAVLŮ V., HEJCMAN M. & GAISLER J. [eds.] (2006): *Pastva jako prostředek údržby trvalých travních porostů v chráněných územích (metodická příručka pro ochranu přírody a zemědělskou praxi)*. – Výzkumný ústav rostlinné výroby, Praha, 104 p.
- MORAVEC J. (1994): *Fytocenologie*. Academia, Praha.
- MORAVEC J. [ed.] (2000): *Přehled vegetace České republiky 1, 2*. – Academia, Praha.
- MORAVEC J. & kol. (1995): *Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení*. – Severočes. přírodou, příloha, 1-206 p.
- MUSIL A. (1963): *Skupiny lesních typů*. Praha : Státní zemědělské nakladatelství v Praze, 1963. 309 s.
- NEUHÄUSLOVÁ, Z. & al. (1998): *Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky*. – Academia, Praha.
- POHL O. (1908): *Čedičové vyvěřeliny Tepelské vysočiny*. – Archiv pro přír. prozk. Čech, sv. XIII, č. 3, p. 44–47, Praha
- PROCHÁZKA F. [ed.] (2001): *Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000)*. – Příroda, Praha, 18: 1-166.
- QUITT E. (1971): *Klimatické oblasti Československa*. – Studia geografica 16, GGÚ ČSAV, Brno.
- RANDUŠKA D., VOREL J. & PLÍVA K. (1986): *Fytocenologie a lesnická typologie*. – Příroda, Bratislava, 339 p.
- SLAVÍK B. [ed.] (1995): *Květena České republiky. 4*. – Ed. Academia, Praha, 529 p., 109 tab., 33 map., 1 photo color.
- SLAVÍK B. [ed.] (1997): *Květena České republiky. 5*. – Ed. Academia, Praha, 568 p., 126 tab., 38 map., 1 photo color.
- SLAVÍK B. [ed.] (2000): *Květena České republiky. 6*. – Ed. Academia, Praha, 770 p., 129 tab., 60 map., 1 photo color.
- SLAVÍK B. & ŠTĚPÁNKOVÁ J. [eds.] (2004): *Květena České republiky. 7*. – Ed. Academia, Praha, 767 p., 128 tab., 53 map., 1 photo color.
- SLODIČÁK, M, BALCAR V. & NOVÁK J. (2008): *Lesnické hospodaření v Krušných horách*. [s.l.] : Lesy České republiky, s.p., Hradec Králové, 2008. 341 s. ISBN 978-80-86945-04-0.
- ŠTĚPÁNKOVÁ J., CHRTEK J. jun. & KAPLAN Z. [eds.] (2010): *Květena České republiky. 8*. – Ed. Academia, Praha, 712 p., 104 tab., 53 map., 1 photo color.
- TÁJEK P., KRÁSA P. (2014): *Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Vladař CZ0410151.AOPK Praha*, 23 p
- TOLAZS R. & al. (2007): *Atlas podnebí Česka*. – Český hydrometeorologický ústav, Univerzita Palackého v Olomouci, Praha.
- TOMÁŠEK M. (2007): *Půdy České republiky*. – ČGS, Praha.
- VOZÁROVÁ M. & SUTORÝ K. (2001): *Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae*. – Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, Příloha 2001/1: 1-95.
- VEVERKOVÁ Z., 2009: *Boj s akátem*. Metodický list. – Daphne ČR – Institut aplikované ekologie, České Budějovice, 8 p.
- VRŠKA T.& HORT L. (2003): *Základní kriteria a parametry pro hodnocení "přirozenosti" lesních porostů*. finální verze. Brno : AOPK ČR, 2003. 10 s.

- ZAHRADNÍČEK P. (2008): *Vladař ve světle historických událostí*. www.vladar.net [online]. 2008, 1, [cit. 2011-08-25]. Dostupný z WWW: <www.vladar.net>.
- ZAHRADNÍČEK P. (2008): *Hradiště Vladař u Žlutic na Karlovarsku TAJEMSTVÍ MINULOSTI*. www.vladar.net [online]. 2008, 1, [cit. 2011-08-25]. Dostupný z WWW: <www.vladar.net>.
- ZOUBEK V., ŠKVOR V. & al. (1963): *Vysvětlivky k přehledné geologické mapě ČSSR 1: 200 000 M-33-XIV Teplice, M-33-VIII Chabařovice*. – MČSAV, ÚÚG Praha.

Pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000. Praha : AOPK ČR, LČR s.p., SVOL, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, 2006. 39 s.

Další zdroje informací:

mapový server České geologické služby <http://www.geology.cz>

mapový server Seznam.cz <http://www.mapy.cz>

mapový server Ustavu pro hospodářskou úpravu lesa <http://www.uhul.cz>

mapový server Laboratoře geoinformatiky <http://oldmaps.geolab.cz>

mapový server Cenia – národní inventarizace kontaminovaných míst <http://kontaminace.cenia.cz>

Portál veřejné správy České republiky <http://geoportal.cenia.cz/> (letecké snímky, geomorfologie, fyto geografie)

Oficiální webové stránky Agentury ochrany přírody a krajiny ČR věnované monitoringu v České republice <http://www.biomonitoring.cz>

Oficiální webové stránky soustavy Natura 2000 v České republice spravované Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR <http://www.natura2000.cz>

Seznam použitých zkratk

AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

C1 – kriticky ohrožený taxon Červeného seznamu

C2 – silně ohrožený taxon Červeného seznamu

C3 – ohrožený taxon Červeného seznamu

C4 – vzácnější taxon Červeného seznamu
CR – kriticky ohrožený druh Červeného seznamu
EN – ohrožený druh Červeného seznamu
IUCN – International Union for Conservation of Nature
KN – katastr nemovitostí
KO (§1) – kriticky ohrožený chráněný druh podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.
LC – málo dotčený druh Červeném seznamu
LR – téměř ohrožený druh Červeném seznamu
LV – list vlastnictví
NT – téměř ohrožený druh Červeném seznamu
O (§3) – ohrožený chráněný druh podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.
OP – ochranné pásmo
PR – přírodní rezervace - v textu projektu míněna PR Vladař
SDO - souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Vladař CZ0410151
SO (§2) – silně ohrožený chráněný druh podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.
VU – zranitelný druh Červeného seznamu
ZCHÚ – zvláště chráněné území

Managementové opatření v EVL Vladař – podpora a sanace bezlesí ve vrcholových partiích EVL a ZCHÚ (vyhlášeného ochranného pásma) – souhrn podkladů

Popis výchozího stavu

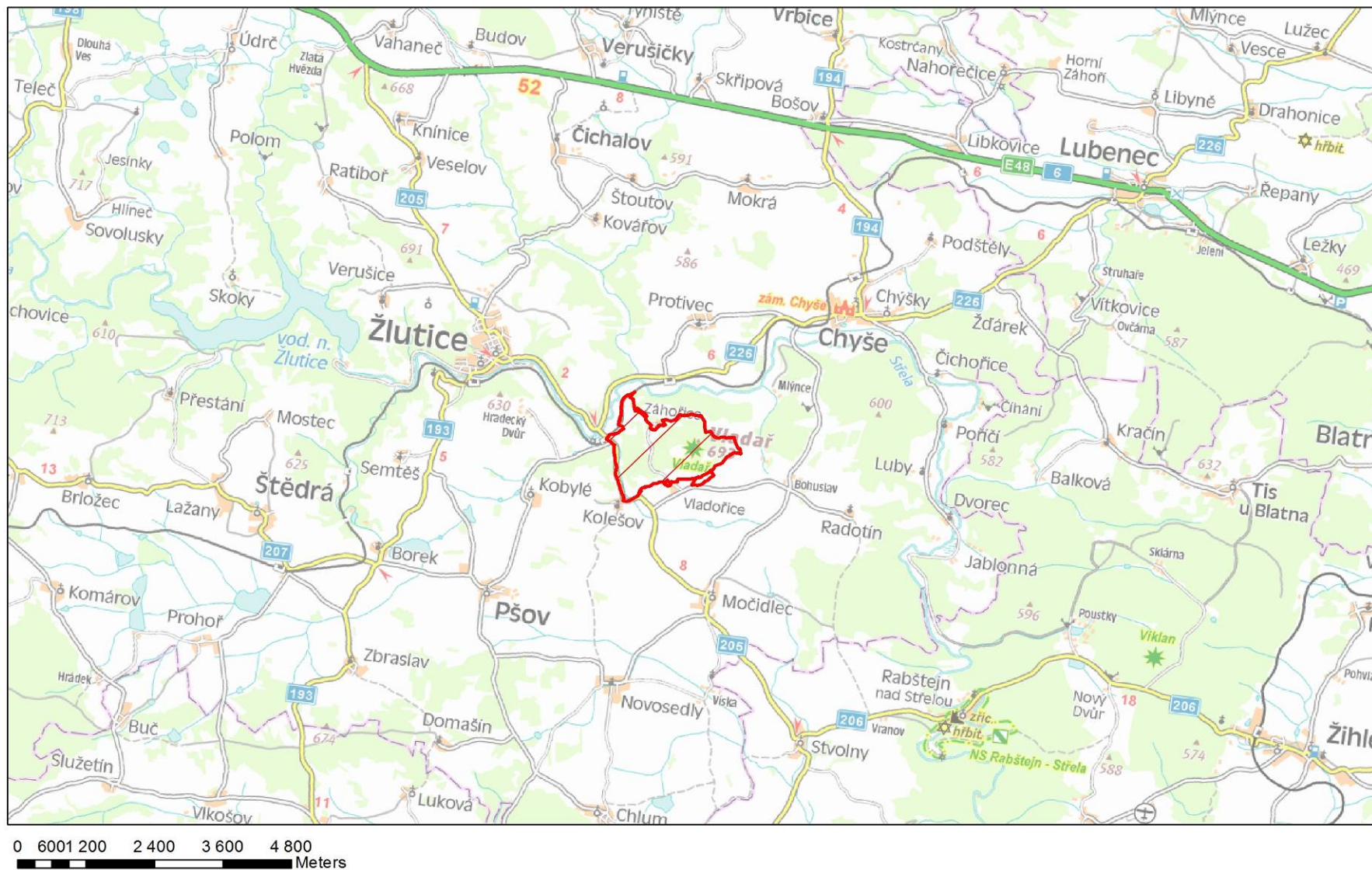
Úvod

Základní zeměpisnou charakteristiku uvádí list Pasport pozemků. Uvedená zeměpisná poloha je vztažena k výřezu mapy, který zahrnuje všechny parcely katastru nemovitostí zahrnuté do projektu. Výškopis je odvozen od Základní báze geografických dat České republiky (dále jen ZABAGED). Hlavním předmětem ochrany EVL CZ0410151 Vladař je mimořádně zachovalá a druhově pestrá vegetace hercynských dubohabřin a suťových lesů v komplexu s floristicky pestrými společenstvy xerothermních trávníků na vrcholové plošině a při úpatí vrchu. Výskyt celé řady vzácných a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

Jádrem projektu jsou opatření na podporu teplomilných prvků fauny a flory sekundárního bezlesí. Opatření lokalizována do dalších předmětů ochrany EVL mají charakter sběru informací jako podkladu pro další cyklus plánu péče o lokalitu zvláště v těch skupinách organismů, kde dosud chybí relevantní data.

Orientační mapa s vyznačením území

mapový podklad © CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Pasport pozemků

Okres:	Karlovy Vary			*poloha určena výřezem mapy pro všechny parcely projektu
WGS 84 v.d.:	13.2138572E	WGS 84 s.š.:	50.0786650N	severozápadní bod
				jihovýchodní bod
S JTSK Y:	13°12'49.886"E	S JTSK X:	50°4'43.194"N	severozápadní bod
				jihovýchodní bod
N.m.v. min:	680	N.m.v. max:	680	

Soupis parcel katastru nemovitostí

číslo parcely	výměra (m²)	K. ú.:	Kód k.ú.:	druh pozemku	Mapa	LV	ochrana
486/4	30391	Záhořice	706965	ostatní plocha	DKM	1	EVL/PR
486/6	4801	Záhořice	706965	ostatní plocha	DKM	206	EVL/PR
486/1	46095	Záhořice	706965	ostatní plocha	DKM	206	EVL/PR
522	1295	Záhořice	706965	vodní plocha	DKM	3	EVL/PR
521	827	Záhořice	706965	ostatní plocha	DKM	3	EVL/PR
40/4	1421	Záhořice	706965	lesní pozemek	DKM	211	EVL/PR
40/2	3225	Záhořice	706965	lesní pozemek	DKM	3	EVL/PR
486/2	29035	Záhořice	706965	ostatní plocha	DKM	3	EVL/PR
772	1654	Záhořice	706965	ostatní plocha	DKM	3	EVL/PR

Celková rozloha všech pozemků zařazených do projektu: cca 11,9 ha (plocha vybraná pro realizaci záměru: 7,8 ha).

Parcelní vymezení zásahu

Klimatické poměry

Klimaticky (E. Quitt in Tolazs & al. 2007) je studovaná plocha řazena do chladnější mírně teplé oblasti MT 4. Vybrané klimatické ukazatele zájmového území jsou uvedeny v tabulce 1.

Tab. 1. Vybrané klimatické charakteristiky (Tolazs & al., 2007):

Klimatické charakteristiky	Hodnota
Počet letních dnů	20–30
Počet dnů s průměrnou teplotou 10°C a více	140–160
Počet mrazových dnů	110–130
Počet ledových dnů	40–50
Průměrná teplota v lednu	-3– -4
Průměrná teplota v červenci	16–17
Průměrná teplota v dubnu	6–7
Průměrná teplota v říjnu	6–7
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	110–120
Srážkový úhrn ve vegetačním období	350–450
Srážkový úhrn v zimním období	250–300
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	60–80
Počet dnů zamračených	150–160
Počet dnů jasných	40–50

Bioregion leží ve srážkovém stínu a má mírně teplé a velmi suché podnebí: Žlutice 7,0 °C, 525 mm. Oblast je vydána západnímu proudění a na S navazuje na velice suchou krajinu jižního Žatecka v závětrří Doupovských hor. V údolí Střely a na neovulkanitech je výrazně vyvinuto expoziční klima, na neovulkanických sucích se projevuje i vrcholový fenomén, v údolí Střely zase teplotní inverze. Kotlina pod Vladařem má mírnou teplotní inverzi (Culek 1996).

Geologie

(s využitím materiálů NESVADBOVÁ & HOSTIČKA 1979, ZOUBEK, ŠKVOR et. al. 1963 a POHL 1908).

Geologie širšího okolí

Čedičová hora Vladař (695, 6 m), je lemována na severu metamorfity proterozoika (algonkia) a na jihu sedimenty permokarbonské manětínské pánve.

Nejstaršími horninami širšího geologického okolí Vladaře jsou horniny proterozoika (algonkia), které přímo lemují čediče Vladaře na severu. Náležejí tzv. tepelsko-barrandienské oblasti algonkia a stratigraficky jsou řazeny do její spillitové série. Význačným rysem této oblasti jako celku je plynuje sídlící metamorfóza od východu (zcela nepřeměněné sedimenty) k západu (fylity, evory). Na metamorfóze tepelské části algonkia, a především tepelsko-žlutického antiklinoria v nejbližší okolí Vladaře se pravděpodobně podílely četné granitoidní intruze. V těsném sousedství Vladaře se vyskytují relativně značně metamorfované svory. Podle ZOUBKA, ŠKVORA et al. (1963) lze mezi těmito horninami rozlišit následující typy podle sílící metamorfózy:

Jednozrnné dvojslídne (fytitické) svory, v nichž je chlorit z části nahrazen biotitem, teda na přechodu k fytitům;

jednozrnné dvojslídne granátické svory, již se zcela zatlačeným chloritem biotitem (Záhoří)

dvojslídne svory s přechody do dvojslídne až biotitické pararuly (okolí Žlutic).

Na jihu, východě a západě lemují čediče Vladaře sedimenty manětínské pánve, spočívající na algonkických metamorfitech.

Manětínská pánev je jednou ze středočeských permokarbonských pánví (kladensko-rakovnická, žihleská, plzeňská, manětínská) a od pánve plzeňské na jihovýchodě je oddělena jen tenkou hrází algonkických hornin. Sedimentace v pánvi začíná ve vestfálu D, těžiště je ve stefanu a doznívání v permu – červené jalovině. Vyvinuta jsou tedy souvrství týnecké (spodní červené), slánské (svrchní šedá) a konečně již permské souvrství liňské (svrchní červené), které jako jediné tvoří bližší okolí Vladaře a těsně k němu od jihu přiléhá. Toto souvrství zde nasedá přímo na algonkium a je podle Táslera (in ZOUBEK, ŠKVOR et. al. 1963) tvořena slepenci (zvláště na bázi) a střídáním kaolinitických pískovců až arkózových pískovců a převážně červenými jíly až jílovci (ty převládají v nejsvrchnějších partiích). Maximální mocnost svrchního červeného souvrství v manětínské pánvi je dnes 180 m.

Vlastní čedičový výlev Vladaře náleží geologicky mezi jižní izolované výběžky Doupovských hor. Doupovské hory jako západní ze dvou center třetihorního neovulkanismu v Českém masívu jsou na rozdíl od Českého středohoří jedinou sopkou – stratovulkánem.

Někdejší jícen a sopky vyplňuje hlubinná hornina esezit (u města Doupova); na obvodu se střídají pyroklastika (tufy, tufity) s výlevnými čedičovými horninami (h. leucitity, nefelinity, tefrity, čediče s. s. a jejich olivinické a sklovité formy). Izolované čedičové výskyty se rozšiřují z Doupovských hor na sever do Krušných hor, na západ do chebské pánve, a zejména na jih, kde zasahují až k Plzni (Příšovská homolka) a Černošínu (Vlčí hora). Petrograficky tyto jižní výběžky zpracoval POHL (1908).

Geologie vrchu Vladaře

Jak již bylo řečeno výše, je Vladař jedním z izolovaných výskytů třetihorních čedičových hornin jižně od Doupovských hor, který nepochybně svým vznikem i hlubinnými kořeny („magmatických krbem“) a doupovským starovulkánem souvisí.

Vladař, stejně jako nedaleká Chlumská hora a Doubravický vrch (Kozelka) je povrchovým výlevem čedičových hornin, vcelku značně zachovalým a málo postiženým erozí. Na výlev upomíná již typicky a v Českém masívu málo rozšířený tvar. Povrchové výlevné formy neovulkanitů jsou vůbec u nás vzácné. Stáří výlevu spadá pravděpodobně do první, tj. hlavní sopečné fáze Českého masívu podle dělení L. Kopeckého (spodní miocén). Lokalita je charakterizována naprostým nedostatkem skalních výchozů, jak přirozených, tak umělých. Veškeré čediče se nalézají pouze v balvanech, úlomcích, a jen vzácně v nepatrných skalkách.

Petrograficky horninu Vladaře popsal POHL (1908) a označil ji jako („živcovitý“) čedič jinorázovitý, olivinem chudý. Podle uvedeného popisu bychom horninu na základě dnes platné nomenklatury označili jako čedič s. s. olivinem chudý, avšak sám autor upozorňuje na minerál základní hmoty, který se mu nepodařilo identifikovat, a který by mohl být nefelinem (i když zkouška na Na vyzněla negativně), nanidínem nebo bezbarvým sklem. V každém z výše uvedených případů by hornina musela být označena zcela jinak.

Ve vyrostlících hornina Vladaře obsahuje pyroxen (augit, titanaugit, chromdiopsid) značné množství korodovaného čedičového amfibolu, a vzácný plagioklas a olivín. Základní hmota je tvořena opět augitem a plagioklasem, a dále magnetitem, apatitem, a výše uvedeným neidentifikovaným minerálem.

Makroskopicky je hornina Vladaře temně černé, polárně magnetická, a podle textury lze rozlišit několik odrůd. Část je celistvá a kompaktní, část pórovitá, bublinatá až škvárovitá.

Druhý typ vznikl těsně u povrchu lávového proudu a dokazuje jeho pohyb (zřetelná fluidální textura minerálů základní hmoty, viditelné v mikroskopu). Povrchové utuhnutí škvárovité odrůdy vyplývá i z odlišností v mikroskopickém popisu (naprosté roztavení a přeměny olivínu a amfibolu, nastavení augitů, značný obsah hnědého skla a krystality.

Pokryv kvartérních hlinitých eluvií je poměrně mocný v rovinaté vrcholové partii Vladaře a při úpatí hory, slabší pokryv buduje i svahy; pod svrchním humusovým horizontem lze předpokládat kamenitý horizont postupně přecházející ve vlastní nerozloženou čedičovou horninu. Mezi kamennými moři na svazích se vyskytují poměrně hojně valouny křemene, pravděpodobně vyrvaných výlevem z proterozoického podloží.

Pedologie

V širší zájmové oblasti vztažené na Rakovnicko – Žlutický bioregion převažují kyselé typické kambizemě na zvětralinách žul, fylitů a permu. V teplejší Rakovnické kotlině, v okolí Plas a Jesenice se vyskytují typické kambizemě na permu, v Rakovnické kotlině a na svazích směrem k Podbořanům i ostrůvky hnědozemí na spraších a luvizemí na sprašových hlínách. Primární pseudogleje tvoří menší ostrůvky. Na čedičích se vytvořily eutrofní kambizemě. Bohatší hnědé půdy, ovšem mělké, mají i spility v údolí Střely. V zamokřených sníženinách jsou vyvinuty gleje, půdy slatinné nebo náslatě (Culek 1996). Konkrétně v navrhované evropsky významné lokalitě jsou převládajícím půdním typem kambizemě modální.

Geomorfologie a reliéf

(s využitím materiálů NESVADBOVÁ & HOSTIČKA 1979, BALATKA & SLÁDEK 1972a, 1972b).

Geomorfologie širšího okolí

Podle geomorfologického členění ČSR (BALATKA & SLÁDEK 1972b) náleží Vladař do krušnohorské soustavy, do podsoustavy krušnohorských hornatin a vrchovin a celku Tepelské vrchoviny. V rámci tohoto celku leží těsně na jižním okraji Žlutická vrchovina, při její hranici s Manětínskou kotlinou.

Tepelská vrchovina tvoří nižší křídla původně jednotné paroviny, oproti němuž Krušné hory na severu relativně vystoupily podél systému mladších zlomů. Na povrchu Tepelské vrchoviny jsou rozptýleny morfologicky nápadné tvary čedičových kup a výlevů (Vladař i vlastní stratovulkán Doupovských hor).

Reliéf Manětínské kotliny o nadmořských výškách okolo 500 m je plochý a je zpestřen jednak čedičovými stolovými horami, jednak čedičovými kužely. Řadu geomorfologických údajů okolí Vladaře uvádějí ve své práci Balatka & Sládek (1972a).

Geomorfologie chráněného území

Vlastní Vladař je typickou stolovou horou – zbytkem lávového výlevu (proudu), stejně jako blízká Chlumská hora a Doubravický vrch (Kozelka). Pro tyto hory je typický plochý, značně rozsáhlý a téměř rovinný povrch vrcholové části, a značný sklon svahů, přičemž přechod obou částí těles je zcela náhlý a neobyčejně ostrý. Pouze na tomto ostrém „zlomu“ byly zjištěny co do velikosti nepatrné skalní výchozy (východně a jihovýchodně od vrcholu). V rovinaté vrcholové části lze sledovat nepatrnou centrální sníženinu (–5 až –15 m), lemovanou nepatrně zvýšenými okraji, která však není pozůstatkem kráteru, ale buď odrazem primární morfologie lávového výlevu nebo výsledkem eroze. Na svazích Vladaře lze pozorovat četná kamenná moře, tvořící místy kamenné proudy, která vznikla mrazovým větráním v ledových dobách kráteru. Největší balvany mají v průměru od 0,5 m až přes 1 m. Místy se vyskytují i drobné ostrohranné přemístěné skalky. Na svazích lze pozorovat lokální zvýšení nebo snížení sklonu.

Flora

Flóra bioregionu je nepříliš pestrá, s dominancí mezofilních prvků. Některé druhy zde dosahují mezního výskytu směrem do nitra České kotliny. K mezním horským a subatlantským prvkům patří kakost lesní (*Geranium sylvaticum*), černýš lesní (*Melampyrum sylvaticum*), prha chlumní (*Arnica montana*), záběhlík bahenní (*Comarum palustre*), dětel kaštanový (*Chrysopsis spadicea*) a krabice zlatá (*Chaerophyllum aureum*), zasahují sem i boreokontinentální sedmikvítek evropský (*Trientalis europaea*) a rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*). Od východu sem pronikají méně náročné termofyty, zčásti kontinentálně laděné, např. mochna bílá (*Potentilla alba*), koniklec luční (*Pulsatilla pratensis*), smil písečný (*Helichrysum arenarium*), pcháč šedý (*Cirsium canum*) a kakost luční (*Geranium pratense*). Na značné ploše bioregionu však chybějí xerothermní i hájové druhy.

Řešené území leží v mezofytiku ve fytogeografickém okrese 28. Tepelské vrchy a podokrese 28e. Žlutická pahorkatina (Skalický in Hejný & Slavík 1988). Tento podokres je součástí oblasti vegetace a květeny odpovídající temperátnímu pásmu (tj. zonální vegetaci) ve středoevropských podmínkách oceanity, což je oblast opadavého listnatého lesa. Zahrnuje vegetační stupně suprakolinní až submontánní. Jen nejnižší okraje této oblasti byly osídleny neolitickými zemědělci, v mnoha územích této oblasti však existovalo prehistorické osídlení pozdější (především v době bronzové), později mnohá osídlená území znovu pokryl dočasně les. Podíl termofytů je menší než mezofytů. Vegetační stupeň je kolinní (relativně kontinentální a srážkově nedostatečný), přičemž se častěji jedná o svažité reliéf krajiny než reliéf plochý. Půdy podokresu jsou živné. Je to krajina lesnatá i zemědělsky využívaná.

Současné zájmy ochrany přírody

Dlouhodobým cílem péče je udržení přírodovědné hodnoty xerothermních strání, redukovat zarůstání expanzivními druhy a zachovat mezernatost (rozvolněných ploch) lučních porostů. Dlouhodobým cílem péče je dále zachovat plochu xerothermní stráně nezarostlou od křovin a keřů jejich vyřezáváním při okrajích a podporovat výskyt bezobratlých živočichů vhodně načasovaným managementem (kosení s časovým posunem seče atp.). V případě porostů hercynských dubohabřin, suťových lesů a suchých acidofilních doubrav je cílem lesní porost přirozené druhové skladby s bohatou flórou a značným zastoupením vzácných a zvláště chráněných druhů. Hospodaření v lesním porostu je třeba provádět citlivě, podporovat přirozené zmlazení a likvidovat nepůvodní dřeviny a obnovními prvky pokračovat ve výsadbě žádoucích dřevin, zejména dubu. Vytvoření, resp. udržení víceetážového, plně zapojeného, strukturně heterogenního porostu, směsi dřevin různého věku dožití.

Cílem by mělo být zachování diverzity druhů a jejich abundancí, zejména xerothermních organismů. Znovuzavedením zde v minulosti realizovaného hospodaření (v ideálním případě pastva) by mělo dojít k obnově stepi s roztroušenými dřevinami. Při hospodaření je nutné zohlednit změny v okolní krajině a management nastavit tak, aby byl co nejvíce časově a prostorově heterogenní.

Vegetace

Za nejčennější lze v území považovat jednak suché trávníky, v současné době bohužel intenzivně zarůstající keři (řešeno tímto projektem) a lesní společenstva – dubohabřiny a suťové lesy tvořící svahy pod vrcholovou plošinou Vladaře (v projektu pouze při okraji). Společenstva suchých trávníků jsou poměrně málo vyhraněná – s určitými výhradami lze považovat za širokolisté suché trávníky bez význačných dominantních druhů (např. *Brachypodium pinnatum*, *Bromus erectus*). Mají přechodný charakter do některých jiných typů bezlesých společenstev – úzkolistých suchých trávníků nebo mezofilních ovsíkových luk. Přesto se zde vyskytují četné ohrožené druhy, včetně zástupců čeledi vstavačovitých (*Orchideaceae*) – vstavač bledý (*Orchis pallens*), vstavač kukačka (*Orchis morio*) a vemeník dvoulistý (*Platanthera bifolia*).

NATUROVÉ BIOTOPY, KTERÉ JSOU PŘEDMĚTEM OCHRANY

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
6210 Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (<i>Festuco-Brometalia</i>) T3.4C Širokolisté suché trávníky s význačným výskytem vstavačovitých a bez jalovce T3.4D Širokolisté suché trávníky bez význačného výskytu vstavačovitých a bez jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>) svazu <i>Bromion erecti</i> ~	10,3 %	Společenstva suchých trávníků jsou poměrně málo vyhraněná – s určitými výhradami je lze považovat za širokolisté suché trávníky bez význačných dominantních druhů (např. <i>Brachypodium pinnatum</i>, <i>Bromus erectus</i>). Mají přechodný charakter do některých jiných typů bezlesých společenstev – úzkolistých suchých trávníků nebo mezofilních ovsíkových luk. Širokolisté suché trávníky tvoří v typické podobě pouze asi 1/5 plochy suchých trávníků. Tyto porosty byly zjištěny především na vrcholové plošině Vladaře a při jejích hranách, včetně vyhlídky v jihovýchodní části plošiny a také na loukách při jižním úpatí Vladaře. Dominantním druhem bývá válečka prapořitá (<i>Brachypodium pinnatum</i>), téměř až ve 100 % zastoupení. Jindy jsou zastoupeny další druhy suchých trávníků, z diagnostických druhů především devaterník velkokvětý tmavý (<i>Helianthemum grandiflorum</i> subsp. <i>obscurum</i>). Z dalších druhů <i>Anthoxanthum odoratum</i>, <i>Arenaria serpyllifolia</i> agg., <i>Astragalus glycyphyllos</i>, <i>Campanula patula</i>, <i>Cirsium acaule</i>, <i>Clinopodium vulgare</i>, <i>Festuca rupicola</i>, <i>Fragaria viridis</i>, <i>Lotus corniculatus</i>, <i>Plantago media</i>, <i>Pyrethrum corymbosum</i>, <i>Rhinanthus minor</i>, <i>Sanguisorba minor</i>, <i>Tragopogon pratensis</i>, <i>Trifolium alpestre</i>, <i>Trifolium medium</i> a <i>Verbascum lychnitis</i>. Druhové spektrum druhů na ostatních plochách suchých trávníků by ukazoval na příbuznost se společenstvy úzkolistých suchých trávníků svazu <i>Festucion valesiaceae</i> a to konkrétně na asociaci <i>Festuco rupicolae-Caricetum humilis</i> (sensu Chytrý 2007). Jedná se o typ chudých pastvin vzniklý většinou jako sekundární společenstvo na odlesněných místech. V porostech by měla dominovat ostřice nízká (<i>Carex humilis</i>) nebo kostřava žlábkatá (<i>Festuca rupicola</i>) a zastoupeny by měly být druhy úzkolistých suchých trávníků se širokou ekologickou amplitudou (<i>Centaurea stoebe</i>, <i>Euphorbia cyparissias</i>, <i>Achillea millefolium</i> agg. a další). Častěji byly ve společenstvech suchých trávníků zaznamenány <i>Agrimonia eupatoria</i>, <i>Arrhenatherum elatius</i>, <i>Astragalus glycyphyllos</i>, <i>Avenula pratensis</i>, <i>Brachypodium pinnatum</i>, <i>Bromus hordeaceus</i>, <i>Clinopodium vulgare</i>, <i>Festuca pratensis</i>, <i>Festuca rupicola</i>, <i>Melampyrum arvense</i>, <i>Phleum phleoides</i>, <i>Plantago media</i>, <i>Primula veris</i>, <i>Saxifraga granulata</i>, <i>Senecio jacobaea</i>, <i>Trifolium alpestre</i>, <i>Veronica teucrium</i>, <i>Vicia angustifolia</i>, <i>Viola hirta</i> a další.

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
6210 Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích (<i>Festuco-Brometalia</i>) T3.5B Acidofilní suché trávníky bez význačného výskytu vstavačovitých ~	0,2 %	Porosty, které se nacházejí na skalních výchozech ploch 30 a 6, ale mohly by být rozlišeny v mozaice i v jiných částech území. Jsou to často také zářezy cest, ale není to pravidlem. Ve společenstvech se z význačných druhů objevuje <i>Avenula pratensis</i>, <i>Hieracium pilosella</i>, <i>Rumex acetosella</i>, <i>Genista pilosa</i>, <i>Hieracium pilosella</i>, <i>Koeleria macrantha</i>, <i>Phleum phleoides</i>, <i>Anthoxanthum odoratum</i>, <i>Pimpinella saxifraga</i>, <i>Achillea millefolium</i> agg., <i>Centaurea stoebe</i>, <i>Festuca rupicola</i>, <i>Galium verum</i>, <i>Hypericum perforatum</i>. Mezi doporučovými druhy byly zapsány <i>Anthyllis vulneraria</i>, <i>Arabidopsis thaliana</i>, <i>Artemisia campestris</i>, <i>Briza media</i>, <i>Campanula persicifolia</i>, <i>Cerastium arvense</i>, <i>Euphorbia cyparissias</i>, <i>Fragaria viridis</i>, <i>Hieracium sabaudum</i>, <i>Holcus lanatus</i>, <i>Leontodon hispidus</i>, <i>Lepidium campestre</i>, <i>Leucanthemum vulgare</i> agg., <i>Lychnis viscaria</i>, <i>Myosotis ramosissima</i>, <i>Plantago lanceolata</i>, <i>Plantago media</i>, <i>Poa angustifolia</i>, <i>Potentilla argentea</i>, <i>Rhinanthus minor</i>, <i>Sanguisorba minor</i>, <i>Thymus pulegioides</i>, <i>Tragopogon pratensis</i>, <i>Trifolium arvense</i>, <i>Veronica arvensis</i>, <i>Veronica chamaedrys</i> agg., <i>Veronica officinalis</i>, <i>Viola arvensis</i> a další.

9170 Dubohabřiny asociace <i>Galio-Carpinetum</i> L3.1 Hercynské dubohabřiny svazu <i>Carpinion</i> ~	14,7 %	Hercynské dubohabřiny tvoří většinu západních a jižních svahů pod plošinou Vladaře. S určitými výhradami lze porosty těchto společenstev zařadit do asociace <i>Melampyro nemorosi-Carpinetum</i> (cf. Melichar & Bušek 2004, Bucharová & Tájek 2007). Nejčastěji je zastoupen dub zimní (<i>Quercus petraea</i>), výrazně vzácněji také buk (<i>Fagus sylvatica</i>), javory (<i>Acer platanoides</i>, <i>A. pseudoplatanus</i>), lípa srdčitá (<i>Tilia cordata</i>) a habry (<i>Carpinus betulus</i>). V keřovém patře se častěji objevují hlohy (<i>Crataegus</i> sp.), růže (<i>Rosa</i> sp.) a angrešt (<i>Ribes uva-crispa</i>). V bylinném patře roste hojně <i>Poa nemoralis</i> a <i>Luzula luzuloides</i>. Z dalších druhů <i>Actaea spicata</i>, <i>Aegopodium podagraria</i>, <i>Astragalus glycyphyllos</i>, <i>Athyrium filix-femina</i>, <i>Brachypodium sylvaticum</i>, <i>Campanula persicifolia</i>, <i>Campanula rapunculoides</i>, <i>Cardamine impatiens</i>, <i>Carex muricata</i> agg., <i>Dactylis polygama</i>, <i>Dryopteris filix-mas</i>, <i>Fagus sylvatica</i>, <i>Festuca ovina</i>, <i>Fragaria moschata</i>, <i>Fraxinus excelsior</i>, <i>Galium aparine</i>, <i>Galium odoratum</i>, <i>Galium sylvaticum</i>, <i>Geranium robertianum</i>, <i>Hedera helix</i>, <i>Hepatica nobilis</i>, <i>Heracleum sphondylium</i>, <i>Hieracium lachenalii</i>, <i>Hieracium murorum</i>, <i>Lathyrus vernus</i>, <i>Lonicera xylosteum</i>, <i>Luzula luzuloides</i>, <i>Mercurialis perennis</i>, <i>Mycelis muralis</i>, <i>Myosotis sylvatica</i>, <i>Oxalis acetosella</i>, <i>Picea abies</i>, <i>Pinus sylvestris</i>, <i>Poa nemoralis</i>, <i>Potentilla alba</i>, <i>Primula veris</i>, <i>Pyrethrum corymbosum</i>, <i>Quercus petraea</i>, <i>Ranunculus auricomus</i> agg., <i>Ranunculus</i> , <i>anuginosus</i>, <i>Rubus idaeus</i>, <i>Senecio ovatus</i>, <i>Silene nutans</i>, <i>Taraxacum</i> sect. , <i>uderalia</i>, <i>Trifolium alpestre</i>, <i>Urtica dioica</i>, <i>Vaccinium myrtillus</i>, <i>Veronica chamaedrys</i> agg., <i>Veronica officinalis</i>.
9180 Lesy svazu <i>Tilio-Acerion</i> na svazích, sutích a roklich L4 Suťové lesy ~	24,1 %	společenstvy svazu <i>Tilio-Acerion</i>. 9180 Lesy svazu <i>Tilio-Acerion</i> na Suťové lesy jsou také součástí větší svazích, sutích a v roklich části současné přírodní rezervace Vladař. Bucharová & Tájek (2007) se zmiňují o tom, že se vegetace pohybuje od asociace <i>Mercuriali-Fraxinetum</i> až k bohatší asociaci <i>Aceri-Carpinetum</i> (přechod k dubohabřinám, výskyt <i>Hepatica nobilis</i>). Z dřevin byly zastoupeny především javory (<i>Acer pseudoplatanus</i>, <i>A. pseudoplatanus</i>) a lípy (<i>Tilia cordata</i>, <i>T. platyphyllos</i>). V keřovém patře především hlohy (<i>Crataegus</i> sp.), líska (<i>Corylus avellana</i>) a srstka angrešt (<i>Ribes uva-crispa</i>). Dominantním druhem bylinného patra byla bažanka vytrvalá (<i>Mercurialis perennis</i>), z dalších druhů <i>Ajuga genevensis</i>, <i>Alliaria petiolata</i>, <i>Brachypodium sylvaticum</i>, <i>Cystopteris fragilis</i>, <i>Digitalis grandiflora</i>, <i>Dryopteris filix-mas</i>, <i>Epilobium</i> sp., <i>Galeobdolon luteum</i>, <i>Galium aparine</i>, <i>Geranium robertianum</i>, <i>Impatiens noli-tangere</i>, <i>Lathyrus vernus</i>, <i>Mycelis muralis</i>, <i>Myosotis ramosissima</i>, <i>Pyrethrum corymbosum</i> nebo <i>Urtica dioica</i>

NATUROVÉ BIOTOPY, KTERÉ NEJSOU PŘEDMĚTEM OCHRANY

K4A Nízké xerofilní křoviny – porosty se skalníky (<i>Cotoneaster</i> sp.) ~ 40AO Kontinentální opadavé křoviny	0,1 %	V typické podobě pouze na skalní vyhlídce při jihovýchodním okraji vrcholové plošiny Vladaře. Mimo skalníku celokrajného (<i>Cotoneaster integerrimus</i>) se zde vyskytovaly tyto druhy: <i>Ajuga genevensis</i> , <i>Anthemis tinctoria</i> , <i>Brachypodium pinnatum</i> , <i>Digitalis grandiflora</i> , <i>Festuca rupicola</i> , <i>Galium verum</i> , <i>Helianthemum grandiflorum</i> subsp. <i>obscurum</i> , <i>Hylotelephium maximum</i> , <i>Malus domestica</i> , <i>Phleum phleoides</i> , <i>Potentilla argentea</i> , <i>Pyrethrum corymbosum</i> a <i>Trifolium alpestre</i> .
K3 Vysoké mezofilní a xerofilní křoviny svazu <i>Berberidion</i> a <i>Prunion spinosae</i>	13,1 %	Keřové pláště a souvislejší porosty křovin. Nejčastěji jsou zastoupeny hlohy (<i>Crataegus</i> sp.) a svídy (<i>Cornus sanguinea</i>), častá je také trnka obecná (<i>Prunus spinosa</i>), místy i vzrostlé třešně (<i>Prunus avium</i>), vzácně i další dřeviny, jako brslen evropský (<i>Euonymus europaeus</i>) nebo ptačí zob (<i>Ligustrum vulgare</i>). Z druhů bylinného patra byly v prosvětlenějších částech zaznamenány mj. <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Alliaria petiolata</i> , <i>Anthriscus sylvestris</i> , <i>Astragalus glycyphyllos</i> , <i>Fragaria viridis</i> , <i>Galium aparine</i> , <i>Geranium obertianum</i> , <i>Geum urbanum</i> , <i>Moehringia trinervia</i> , <i>Primula veris</i> , <i>Ranunculus acris</i> , <i>Ribes va-crispa</i> , <i>Rumex acetosa</i> , <i>Taraxacum</i> sect. <i>Ruderalia</i> , <i>Viola odorata</i> . Obvykle se jedná o druhy, které mají návaznost na okolní typy porostů.
L7.1 Suché acidofilní doubravy svazu <i>Genisto germanicae-Quercion</i>	6,0 %	Tyto porosty byly zaznamenány místy, především na západně a severozápadně, méně také na jižně orientovaných svazích pod vrcholovou plošinou Vladaře i při jeho úpatí. Jedná se o dobře zachovalá společenstva, především ta při horní hraně svahu. Ve stromovém patře převažoval dub zimní (<i>Quercus petraea</i>). V bylinném patře byla hojně zastoupena lipnice hajní (<i>Poa nemoralis</i>) a bika bělavá (<i>Luzula luzuloides</i>) a kostřava ovčí (<i>Festuca ovina</i>). Z dalších druhů (včetně prosvětlených skalek v lese) byly zapsány <i>Adoxa moschatelina</i> , <i>Anemone nemorosa</i> , <i>Astragalus glycyphyllos</i> , <i>Campanula persicifolia</i> , <i>Cerastium arvense</i> , <i>Euphorbia cyparissias</i> , <i>Fragaria moschata</i> , <i>Galium odoratum</i> , <i>Hieracium lachenalii</i> , <i>Hieracium murorum</i> , <i>Lotus corniculatus</i> , <i>Myosotis sylvatica</i> , <i>Potentilla alba</i> , <i>Pyrethrum corymbosum</i> , <i>Silene nutans</i> , <i>Trifolium alpestre</i> , <i>Veronica chamaedrys</i> agg. a <i>Viola riviniana</i> .

Zvláště chráněné a významné druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
<i>Anthericum liliago</i> Bělozářka liliovitá	velmi vzácně, přibližně do 15 rostlin	O, C3	dubohabřina současné PR Vladař
<i>Abies alba</i> Jedle bělokorá	aktuálně neověřeno	C4a	na území PR Vladař proniká na severním okraji, těsně za hranicí rezervace je jedlový porost uvádí Bucharová & Tájek (2007) v PR Vladař,
<i>Aethusa cynapioides</i> Tetluha vznešená	aktuálně neověřeno	C4a	vyskytuje se v suťových lesích uvádí Melichar & Bušek (2004) v PR Vladař,
<i>Anthericum liliago</i> Bělozářka liliovitá	velmi vzácně, přibližně do 15 rostlin	O, C3	dubohabřina současné PR Vladař
<i>Anthemis tinctoria</i> Rmen barvířský	menší porost	C4a	na vyhlídce v jihovýchodní části vrcholové plošiny Vladaře
<i>Berberis vulgaris</i> Dříšťál obecný	aktuálně neověřeno	C4a	obvykle křovinaté stráně, výskyt pravděpodobný uvádí Bucharová & Tájek (2007) v PR Vladař,
<i>Carduus nutans</i> Bodlák nicí	vzácně	C4a	louky pod Vladařem, plocha 16
<i>Carex humilis</i> Ostřice nízká	vzácně roztroušená	C3	louky pod Vladařem, plocha 3
<i>Cirsium acaule</i> Pcháč bezlodyžný	vzácně	C4a	ve společenstvu typicky širokolistých suchých trávníků na náhorní plošině (plocha 34)
<i>Cirsium eriophorum</i> Pcháč kulatohlavý	, aktuálně neověřeno	C3	zejména v části pokryté suťovým lesem uvádí Bucharová & Tájek (2007) v PR Vladař, roztroušeně až vzácně
<i>Cotoneaster integerrimus</i> Skalník celokrajný	vzácně roztroušený	C4a	především v okolí vyhlídky v jihovýchodní části vrcholové plošiny Vladaře, i v jiných částech, zejména ve svahu pod plošinou

<i>Filago arvensis</i> Bělolist rolní	aktuálně neověřeno	C3	nalezen ojediněle na přilehlých loukách u PR Vladař (Bucharová & Tájek 2007) uvádí Nesvadbová & Hostička (1979) v PR Vladař,
<i>Galium boreale</i> Svízel severní	vzácně	C4a	vrcholová plošina Vladaře (plocha 34)
<i>Hypericum dubium</i> Třezalka přitupá	aktuálně neověřeno	C2	obvykle louky, pastviny, paseky, lesní lemy, rozšíření nedokonale známé, potvrzena ještě mj. z Doupovských hor uváděna v kartě EVL Vladař (Anonymus 2006)
<i>Chondrilla juncea</i> Radyk prutnatý	aktuálně neověřeno	C4a	druh výslunných strání uvádí Bucharová & Tájek (2007) –několik rostlin v okolí vyhlídky v PR Vladař,
<i>Juniperus communis</i> Jalovec obecný	roztroušeně	C3	na plošině Vladaře a ve svahu pod touto plošinou
<i>Lilium martagon</i> Lilie zlatohlavá	vzácně, místy až hojně	C3	při kraji plošiny a ve svazích pod touto plošinou
<i>Lycopsis arvensis</i> Prlina rolní	vzácně	C4a	úhor (bývalé pole) na ploše 5
<i>Malus sylvestris</i> Jabloň lesní	aktuálně neověřeno	C2	roztroušeně jak na vrcholové plošině Vladaře, tak na suchých loukách pod rezervací (Bucharová & Tájek 2007) uvádí Nesvadbová & Hostička (1979) v PR Vladař,
<i>Melampyrum arvense</i> Černýš rolní	lokální výskyty, místy hojně roztroušený až hojný	C3	na loukách jižně pod Vladařem, plochy 3, 16, 18, 24
<i>Orchis morio</i> Vstavač kukačka	aktuálně neověřeno,	SO, C2	louky při jižním úpatí PR Vladař početnost se pohybuje z dřívějších několika tisíc exemplářů na současných několik set
<i>Orchis pallens</i> Vstavač bledý	velmi vzácně, 3 mikropopulace, do 40 jedinců	SO, C2	ověřena populace při okraji kamenného valu hradiště
<i>Platanthera bifolia</i> Vemeník dvoulistý	vzácně	O, C3	na území EVL Vladaře uváděný roztroušený výskyt, ověřen při hraně vrcholové plošiny Vladaře
<i>Potentilla alba</i> Mochna bílá	vzácně	C4a	dubohabřina – západně a jihozápadně orientované svahy pod vrcholovou plošinou
<i>Primula veris</i> Prvosenka jarní	hojně	C4a	nejčastěji na loukách při jižním úpatí Vladaře, i jinde

<i>Prunella grandiflora</i> Černošlávka velkokvětý	vzácně	C3	u cesty v západní části plochy 16, zřejmě i jinde
<i>Pyrus pyraeaster</i> Hrušeň polníčka	aktuálně neověřeno	C4a	lesostepi, výslunné křovinaté stráně, lesní pláště, výskyt pravděpodobný i mimo současnou PR Vladař uvádí Bucharová & Tájek (2007) – roztroušeně v PR Vladař,
<i>Scabiosa columbaria</i> Hlaváč fialový	aktuálně neověřeno	C2	podle Bucharové & Tájky (2007) je vymizení tohoto druhu z rezervace spojeno pravděpodobně se zapojením křovin na dříve otevřenějších místech uvádí Nesvadbová & Hostička (1979) v PR Vladař,
<i>Senecio erucifolius</i> Starček roketolistý	aktuálně neověřeno	C1	druh sušších až střídavě vlhkých luk, lesních lemů a suchých doubrav uvádí Nesvadbová & Hostička (1979) v PR Vladař,
<i>Silene nemoralis</i> Silenka hajní	neověřeno	C2	lesní okraje a světliny, křoviny, oblast Vladaře není pravděpodobně místem jejího původního výskytu, přechodně zavlékána (cf. Hrouda in Kubát & kol. 2002) uvádí Nesvadbová & Hostička (1979) v PR Vladař, aktuálně
<i>Sorbus torminalis</i> Jeřáb břek	aktuálně neověřeno	C4a	teplomilné doubravy a dubohabřiny a lesní pláště uvádí Nesvadbová & Hostička (1979) v PR Vladař
<i>Trifolium alpestre</i> Jetel alpský	roztroušeně, větší porosty	C4a	nejčastěji na loukách při jižním úpatí Vladaře a na vrcholové plošině, plochy 3, 7, 16, 18, 20 a 34
<i>Trifolium striatum</i> Jetel žíhaný	oztroušeně, uváděn až hojný výskyt	C1	hlavní průjezdní cesta na ploše 18 při jižním úpatí Vladaře, zřejmě i jinde
<i>Trollius altissimus</i> Upolín nejvyšší	vzácně – 5 trsů	O, C3	vlhká louka u potoka při západní hranici území
<i>Veronica teucrium</i> Rozrazil ožankovitý	lokální porosty	C4a	na loukách při jižním úpatí Vladaře, plochy 16, 18 a 24
<i>Veronica prostrata</i> Rozrazil rozprostřený	aktuálně neověřeno	C3	výslunné stráně, stepi, okraje světlých lesů, meze– velmi vzácně v PR Vladař, na okolních loukách roztroušeně až hojně, uvádí Bucharová & Tájek (2007)
<i>Vicia pisiformis</i> Vikev hrachovitá	aktuálně neověřeno	C3	zejména na sutích s omezeným množstvím vegetace v horní části dubohabřiny PR Vladař, na ostatních místech rezervace pouze ojediněle, uvádí Bucharová & Tájek (2007) – roztroušeně až vzácně v PR Vladař,

Fauna

Převažuje kulturní step s běžnou hercynskou faunou se západními vlivy (ježek západní, ropucha krátkonohá). V ochuzené lesní fauně se z měkkýšů vyskytuje např. vřetenatka obecná nebo vřetenovka hladká, v břehových porostech nečetných vod jsou z ptáků např. moudivláček lužní, v druhotné stepní fauně z měkkýšů místy trojzubka stepní, suchomilka obecná nebo ze savců myšice malooká. Tekoucí vody patří do pstruhového až parmového pásma.

Významné druhy - Savci: ježek západní (*Erinaceus europaeus*), myšice malooká (*Apodemus microps*). Ptáci: moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*). Obojživelníci: ropucha krátkonohá (*Bufo calamita*), skokan štíhlý (*Rana dalmatina*), mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*). Měkkýši: trojzubka stepní (*Chondrula tridens*), suchomilka obecná (*Helicella obvia*), vřetenatka obecná (*Alinda biplicata*), vřetenovka hladká (*Cochlodina laminata*) (Culek 1996).

Zvláště chráněné a významné druhy

název druhu	aktuální nebo populace v ZCHÚ	početnost vitalita	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
<i>Carabus auratus</i> střevlík zlatolesklý	nehojně		KO	louky při úpatí, úzce vázaný na lučně stepní lokality a nezatíženou zemědělskou krajinu
<i>Cicindela campestris</i> svižník polní	hojně		O, VU	pastviny a cesty při úpatí, obvykle se vyskytuje na písčitém podkladu v úvozech, na polních a lesních cestách a vřesovištích.
<i>Oxythyrea funesta</i> zlatohlávek skvrnitý	hojně		O	dříve byl vzácný, dnes expanzivní druh; jeho nikou jsou rozkvetlé louky a okraje lesů, spíše na teplejších místech
<i>Bombus sp.</i> čmelák	hojně		O	relativně hojný rod blanokřídlých bez zvláštní vazby konkrétně na předmětné území; zaznamenáno více druhů
<i>Bombus lapidarius</i> čmelák skalní	hojně		O	luční společenstva
<i>Bombus terrestris</i> čmelák zemní	hojně		O	luční společenstva
<i>Formica cunicularia</i> mravenec	nelze stanovit	objektivně	O	převážně luční společenstva

<i>Formica fusca</i> mravenec	nelze stanovit	objektivně	O	převážně luční společenstva
<i>Formica lemani</i> mravenec	nelze stanovit	objektivně	O	převážně luční společenstva
<i>Formica polyctena</i> mravenec	nelze stanovit	objektivně	O	zejména ve vrcholové části
<i>Formica pratensis</i> mravenec luční	nelze stanovit	objektivně	O	převážně luční společenstva
<i>Apatura iris</i> batolec duhový	hojně		O	velké druhy baboček s vazbou na listnaté stromy; v lokalitě jde o relativně hojný druh
<i>Euplagia quadripunctata</i> přástevník kostivalový	nelze stanovit	objektivně	Natura 2000	biotopem výskytu jsou především osluněné skalní lesostepi, teplomilné doubravy ale i slunné lesní okraje; v ČR mu bezprostřední ohrožení nehrozí, jelikož je poměrně rozšířený a hojný; na lokalitách výskytu se provádí management jako odstraňování náletu, extenzivní pastva nebo mozaikovitá seč
<i>Limnitis populi</i> bělopásek topolový	vzácně		O	je výrazným druhem světlých listnatých lesů s protékajícími vodními toky; v okolí lokality se nachází řada vhodných biotopů; v lokalitě běžný při okraji lesa
<i>Bufo bufo</i> ropucha obecná	hojně		O	převážně noční žába, za dne opouští úkryt jen v dešti nebo v době rozmnožování, několikrát byly pozorovány usmrcení jedinci také na cestě z Vladořic do Záhořic
<i>Rana temporaria</i> skokan hnědý	hojně		O	obývá lesy, vlhké louky a rašeliniště; lokalita je součástí areálu jeho výskytu
<i>Triturus vulgaris</i> čolek obecný	hojně		O	jednotlivé kusy ve vodní nádrži na vrcholu Vladaře
<i>Anguis fragilis</i> slepýš křehký	hojně		SO	obývá okraje lesů, polí, pasek a luk, ale také staré lomy a rumiště; upřednostňuje mírně vlhkou krajinu s bohatou přízemní vegetací, jako jsou lužní louky, zahrady, parky apod.; lokalita leží v širokém areálu výskytu
<i>Coronella austriaca</i> užovka hladká	roztroušeně		SO	v lokalitě roztroušeně, spíše pod kopcem v kamenných valech a mezích
<i>Lacerta agilis</i> ještěrka obecná	dosti hojná		SO	obývá sušší a teplejší lokality, jako jsou výslunné stráně, pastviny, zahrady a další; v lokalitě dosti hojná
<i>Accipiter gentilis</i> Jestřáb lesní	uvádí Bušek		O, VU	žije skrytým způsobem života v lesích s hustějším porostem, za potravou se však občas vydá i do otevřené krajiny (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař

<i>Accipiter nisus</i> Krahujec obecný	druh pozorovaný v hnízdním období ve vhodném hnízdním prostředí, 3-5 hnízdících párů,	SO, VU	žije skrytým způsobem života v lesích, zvláště jehličnatých, ale v zimě se pohybuje i v parcích nebo jiných stromových porostech poblíž lidských sídel; většina populací je stálá, včetně té v ČR (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Apus apus</i> Rorýs obecný	uvádí Bušek	O, VU	žije převážně ve městech a na vesnicích, vzácně i v lesích nebo skalnatých oblastech(in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Ciconia nigra</i> Čáp černý	0-1 hnízdících párů	SO, VU	vzácnější obyvatel horských lesů, pahorkatin a lužních lesů, hnízdí roztroušeně v příhodných biotopech v podstatě na celém území ČR až téměř po horní hranici lesa (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Columba oenas</i> Holub douphák	uvádí Bušek	SO, VU	hnízdí ve vzrostlých listnatých lesích, převážně bučinách, s vhodnými dutinami; v mimohnízdní době na polích. (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Corvus corax</i> Krkavec velký	uvádí Bušek	O	obývá lesnaté oblasti hornatin a vrchovin, nevyhýbá se ani lesnatým oblastem nížin(in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Dendrocopos medius</i> Strakapoud prostřední	10-15 hnízdících párů,	O, VU	žije převážně v listnatých lesích, hlavně pak v lužních lesích s vysokým zastoupením starých dubů nebo v doubravách v pahorkatinách, méně početně také v jiných typech listnatého lesa (staré porosty habru, buku, olše, javoru nebo jilmu), ve smíšených lesích, velkých sadech (zvláště při okrajích uzavřených listnatých lesů) a parcích(in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Dendrocopos minor</i> strakapoud malý	uvádí Bušek	VU	hnízdí v lužních a smíšených lesích a také v parcích(in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Dryopopus martius</i> datel černý	uvádí Bušek	LC	vyskytuje se v borových, bukových i smíšených lesích (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Ficedula hypoleuca</i> Lejsek černohlavý	10-15 hnízdících párů	NT	Hnízdí v listnatých i smíšených lesích, parcích, zahradách; na území ČR, kde se zdržuje od března do října, je hojnější v severní polovině území, na jihu je jeho výskyt mnohem roztroušenější; hnízdí spíše od středních poloh výše
<i>Hirundo rustica</i> Vlaštovka obecná	jen zaletuje	O, LC	silně synantropní, žije v obydlených kulturních krajinách, zvláště v objektech s chovy hospodářských zvířat, v koloniích i jednotlivě (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Jynx torquilla</i> Krutihlav obecný	uvádí Bušek	SO, VU	vyhledává světlé listnaté a smíšené lesy, žije i v remízcích, sadech nebo v křovinách s jednotlivými stromy(in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Lanius collurio</i> Ťuhýk obecný	5-10 hnízdících párů, uvádí také Bušek	O, NT	vyhledává otevřenou krajinu porostlou trnitými keři(in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař

<i>Luscinia megarhynchos</i> Slavík obecný	uvádí Bušek	O, LC	hnízdí zejména v lesích, křovinách a parcích (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Muscicapa striata</i> Lejsek šedý	uvádí Bušek	O, LC	žije ve světlých listnatých lesích, parcích, na hřbitovech a v zahradách (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Milvus milvus</i> Luňák červený	uvádí Bušek	KO, CR	hnízdí v lesích blízko vodních ploch, s volnými prostranstvími (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Oriolus oriolus</i> Žluva hajní	uvádí Bušek	SO, LC	vyskytuje se nejčastěji jednotlivě, ve světlých listnatých lesích, sadech apod. (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Passer domesticus</i> Vrabeц domácí	druh pozorovaný v hnízdním období, 0 hnízdících párů	LC	přizpůsobil se životu ve městech a dnes jde o typického obyvatele oblastí obývaných člověkem
<i>Pernis apivorus</i> Včelojed lesní	uvádí Bušek	SO, EN	je lesním ptákem, který se nejraději usazuje na vlhkých a teplých lesnatých územích, většinou do nadmořských výšek 1 000 metrů, rád také osídluje krajinu, kde se střídají louky, lesíky, remízky a mokřady. (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Picus canus</i> Žluna šedá	uvádí Bušek	LC	žije ve světlých listnatých a smíšených lesích, parcích a alejích; v posledních letech se šíří i do měst (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Picus viridis</i> Žluna zelená	1-3 hnízdících párů,	LC	obývá listnaté i smíšené lesy, případně i větší parky a zahrady s dostatečným porostem starých a mohutných stromů (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Saxicola rubetra</i> Bramborníček hnědý	uvádí Bušek	O, LC	k hnízdění vyhledává hlavně vlhké louky. Na tahu se vyskytuje i v jiných otevřených krajinách, včetně polí (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Sylvia nisoria</i> Pěnice vlašská	uvádí Bušek	SO, VU	hnízdí v otevřené krajině a křovinatých lesích (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Musccardinus avenallarius</i> plšík lískový	uvádí Bušek	SO	obývá listnaté nebo smíšené lesy, kde se zdržuje v okrajových křovinách (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař
<i>Sciurus vulgaris</i> veverka obecná	uvádí Bušek	O	v lesích všech typů, parcích, alejích, větších zahradách nebo hřbitovech se stromovým porostem (in Melichar & Bušek 2004) v PR Vladař

Stav pozemků

Celá oblast se nachází ve starosídelní oblasti, kde člověk zasahoval do vývoje vegetace po sedm tisíciletí. Veškeré plochy zde nějakým způsobem dlouhodobě ovlivňovala činnost člověka – pastevce, spotřebitele dřeva i rolníka. Lesy na přístupných plochách zmizely již dávno jednak kvůli velké potřebě dřeva, a pak také proto, že byly člověkem přeměňovány na pole, sady, vinice a pastviny. To vedlo posléze k úplnému odlesnění krajiny.

Při srovnání současného stavu vegetace s historickými podklady, především s mapovými díly I. až III. vojenského mapování a následně historickými leteckými snímky z 50. let 20. století je zřejmé, že minimálně ještě před 60 lety bylo území (resp. svahy po obvodu evropsky významné lokality a vrcholová plošina) nelesnaté, téměř bez křovinatého porostu a také bez výsadeb stanovištně nevhodných či nepůvodních dřevin.

Je zjevné, že i porosty doubrav na jižním svahu byly mnohem prosvětlenější než dnes – s tím korespondují i dříve udávané výskyty řady teplomilných druhů, které v poslední době již nebyly ověřeny. Na vrcholovou plošinu Vladaře bylo možné při výstupu ze západu po hlavní přístupové cestě vystoupit, aniž by bylo nutné vstoupit do lesního porostu.

Území sloužilo nejspíše jako extenzivní pastvina, okolní pozemky byly nejčastěji využívány jako sady nebo byly využívány zemědělsky. Razantní sukcesní vývoj a výsadba geograficky nepůvodních dřevin je tak záležitostí posledních několika desítek let (nelesní charakter má i západní část mezi plochami 12 a 27).

Použitím stanovištně a geograficky nepůvodních dřevin spojené s nekontrolovanou přirozenou sukcesí (a tím vznikajícím zastíněním) došlo k podstatnému snížení enkláv teplomilné vegetace. V současné době představuje toto umělé druhotné zalesnění a následná sukcese hlavní ohrožení území.

V rámci možností a přidělených finančních prostředků je realizována redukce křovin na loukách při jižním úpatí vrcholu Vladaře Pozemkovým spolkem Vladař - finanční prostředky na údržbu jsou získávány za přispění Agentury ochrany přírody a krajiny prostřednictvím národního dotačního titulu Program péče o krajinu z rozpočtu Karlovarského kraje, z programu „Ochrana biodiverzity“ a z Operačního programu životního prostředí.

V nedávné době (2010 – 2012) probíhala razantní redukce křovin na svazích pod Vladařem (z prostředků Státního fondu životního prostředí - Operačního programu životního prostředí), podobné opatření by mělo být realizováno tímto projektem ve vrcholových partiích. Následný vývoj území se bude odvíjet od další péče a údržby území – při ponechání území zcela bez zásahu dojde do dvou desetiletí k opětovnému nárůstu křovin, které ve svém důsledku mohou vytvořit i hustší zápoj než před zásahem.

Z hlediska technického je nutno zdůraznit, že pozemky, na kterých proběhne realizace opatření projektu, jsou dlouhodobě neudržované a dosti kamenité. Pozemky jsou hůře přístupné pouze po dlouhé nezpevněné a dosti špatné lesní cestě, která spirálovitě vystupuje na vrcholovou plošinu.

Popis opatření

Úvod

Úvahou pro realizaci tohoto projektu je aktuální stav vybrané části přírodní rezervace, který odpovídá desítkám let absence managementu. Vlivem přirozeného rozvoje sukcesních procesů se původní rozloha vrcholových travnatých prostranství (cenných společenstev) ztenčila na cca 15 % stavu odpovídajícího mapování biotopů soustavy Natura 2000. Stávající stav území se příslušný orgán ochrany přírody (Krajský úřad Karlovarského kraje) uvědomuje z vlastních kontrol a informací laické veřejnosti, jakož i několika podnětů AOPK ČR. S ohledem na to iniciuje vznik tohoto projektu. Ekologický potenciál a perspektiva území jsou značné a v kulturní krajině zemědělsky obhospodařovaného Žluticka představuje celá EVL území jedinečné přírodní hodnoty. Díky izolovanosti umístěním na náhorní plošině vrchu Vladaře a věncem lesů na jeho svazích jsou pak prakticky vyloučeny negativní vlivy ze strany nevhodného hospodaření nebo jiných zájmů, jedná se tedy o zcela ideální lokaci pro rezervaci plně odpovídající zájmům ochrany přírody. Provedením opatření a nastartování pravidelného managementu území povede k dlouhodobé stabilizaci a plnému rozvoji cenných přírodních stanovišť a druhů.

Podkladem, na němž projekt stojí je prvotní posouzení území pro potřeby plánu péče, to však je již více, než 6 let staré a údaje, které z něj vycházejí se tak pohybují spíše v hladině orientační. I zde, nicméně, potvrzují Vladař jako refugium velkého množství cenných druhů, aktuálně však ohrožených sukcesní přeměnou bezlesí a křovin na les (s perspektivou úplného zániku v řádech 1 až 2 desetiletí).

Přímá opatření na změnu nežádoucích sukcesních pochodů jsou umístěna na dílčí plochu 34 vymezenou v aktuálně platném plánu péče PR Vladař HRČKA D. & kol. (2011).

Z uvedených dat vyplývá, že stav předmětu ochrany je v lokalitě v lehce degenerativní fázi s postupnou přeměnou luk a křovin na rozvolněné lesu blízké stanoviště. Sukcese je zde brzděna hlavně typem lokality (nízká úživnost), nicméně, kolabující zapojení bylinných porostů zrychluje rozvoj náletů. I přes toto zjištění však, vzhledem k zaznamenaným druhům, lze předpokládat značný regionální význam lokality.

Základní náplní realizace projektu je prosvětlení lokality a redukce nežádoucích keřových porostů v ploše bezlesí ve vrcholových partiích Vladaře. Jedná se o podpůrný zásah s dlouhodobým přesahem.

I při realizaci opatření, uvedených v této dokumentaci, nelze zcela zabránit negativním vlivům, ty by však měly zasáhnout pouze přilehlé část. Možným vlivem je disturbance lesního krytu na přístupové cestě kolem vrchu Vladaře – ten je však jen krátkodobý a bude v rámci jediné sezóny prakticky zahrazen. Práce mohou zasáhnout skrytě se vyskytující jedince zvláště chráněných druhů, přínos opatření pro ekologickou hodnotu je však takového rozsahu, že negativní vliv lze zcela beze zbytku vyloučit. Podobným vlivům bude navíc předcházeno pravidelných technickým dozorem v lokalitě.

Opatření v rámci projektu lze z hlediska jejich účelu rozdělit do dvou okruhů:

- a) přípravné práce
- b) vlastní opatření na podporu biodiverzity

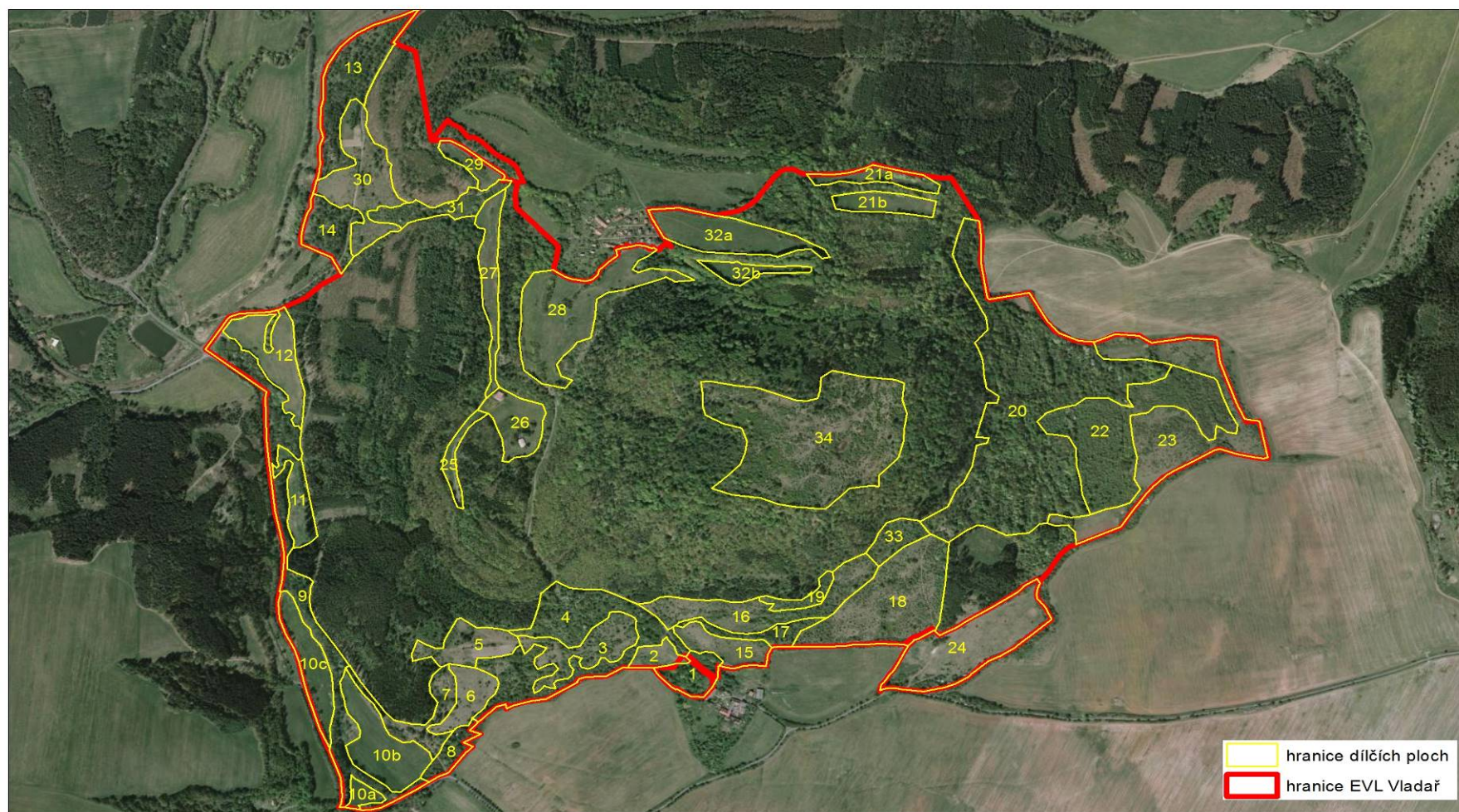
Z hlediska dosažení cíle projektu - zachování biodiverzity a ochranné hodnoty zájmového území, jsou jak přípravné práce, tak i vlastní opatření podpory biodiverzity součástí organického celku navzájem provázaných akcí, kdy jedna v nezbytné míře podporuje druhou. Aby byl splněn celkový cíl, nelze žádné opatření vynechat.

Zásadní opatření na podporu biodiverzity jsou směřována na rostlinná společenstva a jejich cílem je především potlačení expanzních druhů dřevin a ruderalní vegetace (kopřivy v zastíněné části lomu).

Podpora živočišných druhů spočívá v realizaci opatření, která povedou ke zvýšení atraktivity území pro nové osídlení, případně zlepšení podmínek pro druhy, které se zde již vyskytují.

Vymezení dílčích ploch (nelesní části)

mapový podklad © CENIA, česká informační agentura životního prostředí

0 50 100 200 300 400 Meters

HRČKA D. & kol. (2011)

Příprava pozemků

Asanační seč - popis opatření

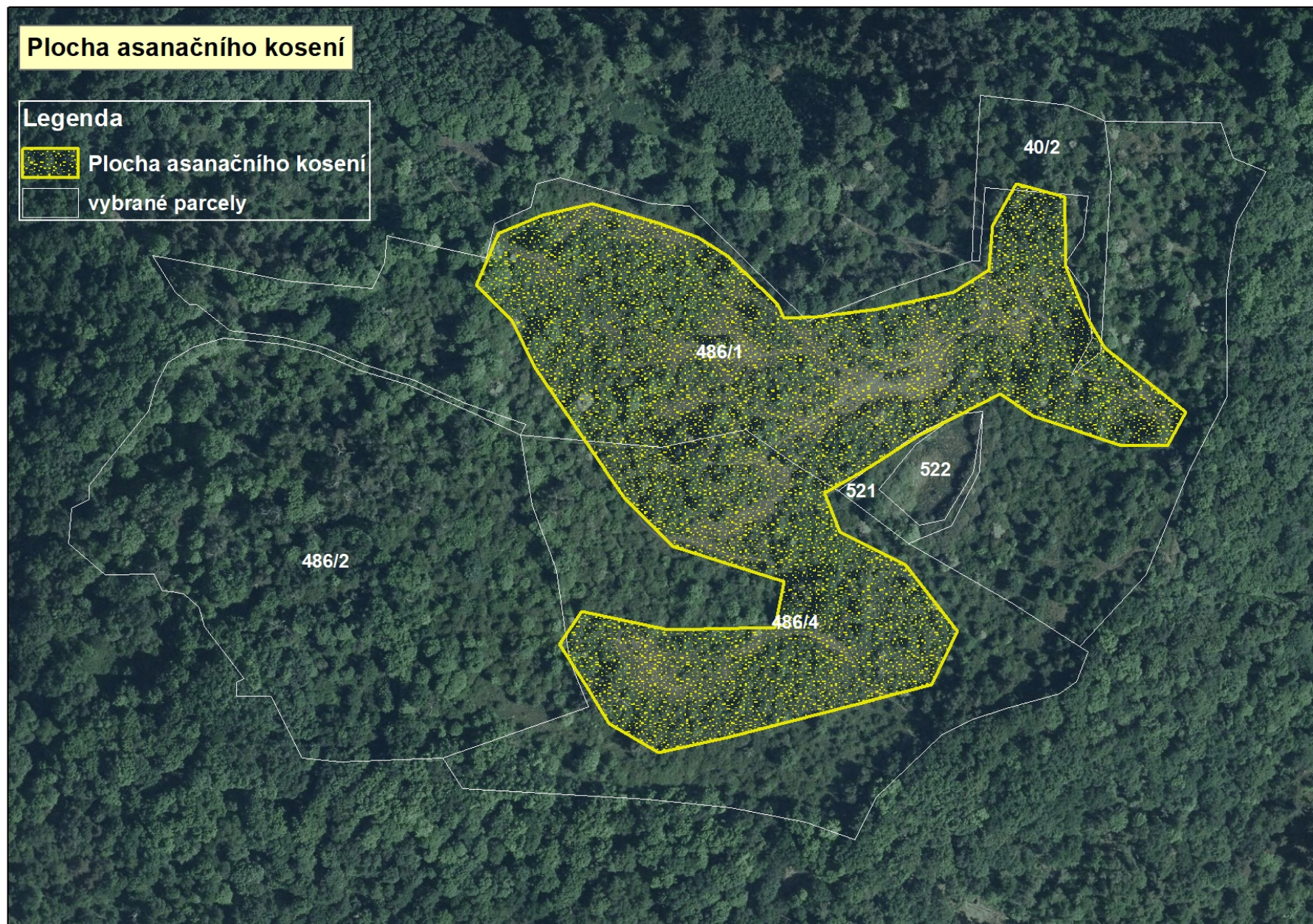
Ruční seč s ručním úklidem hmoty na celkové ploše, kde budou provedena opatření na podporu žádoucí cílové kvality biodiversity. Seč bude provedena křovinořezy a je vyloučeno použití strunových nebo jiných sečných adaptérů, které sečenou hmotu drtí a znemožňují její účinné vyhrabání a následný odvoz. Hmota shrabána, odvezena mimo plochu EVL kde bude likvidována v souladu s předpisy na likvidaci či využití tohoto druhu biomasy.

Celkový rozsah zásahu: 31965 m²

*** Termín provedení – v období mezi 15. 8. - 15. 9.**

Zdůvodnění opatření

Jde o vstupní opatření na lokalitě, jehož cílem je připravit pracoviště k provedení následných přípravných prací - mýcení křovin a kácení stromů. Zároveň zahájí regulaci ukládání stařiny. Z tohoto důvodu je nezbytně nutné co nejvíce hmoty ze stanoviště odstranit dříve, než bude v rámci následných operací zašlapána do povrchové vrstvy půdy.

Mýcení dřevin - popis opatření

Bude provedeno plošné smýcení zapojených křovin. Do křovin jsou zahrnuty semenáče stromů do průměru na pařezu 10 cm.

Vzhledem k přítomnosti citlivých druhů – orchidejí – nesmí být použito plošné drcení křovin, které zanechává na povrchu půdy mnoho štěpky. Z drcené dřevní hmoty se uvolňují látky s herbicidním účinkem na orchideje. Zároveň není možné použít vytrhání keřů a pařízků nebo jejich asanaci pomocí herbicidu. Pařízky po keřích budou zarovnané na úroveň terénu aby se minimalizovalo riziko poranění zvěře o tenké tvrdé pařízky a co nejvíce omezila výmladnost pařezů.

Z mýcení jsou vyjmuty semenáče všech druhů jeřábů a dubů. Dále bude na ploše vyznačeno maximálně 20 ks jedinců hlohu, které budou také ponechány bez zásahu. Vyznačení provede technický dozor realizace projektu nebo zástupce žadatele před zahájením těchto prací.

Veškerá hmota bude odvážena vcelku vyvážecí soupravou a likvidována mimo území EVL. Pokud kvůli možnosti transportu bude hmota štěpkována v místě kácení dřevin, je zhotovitel povinen okamžitě po ukončení každého štěpkování zajistit sběr a odvoz štěpky včetně důkladného vyhrabání technologických úletů. Je velmi důležité, aby povrch nebyl kryt žádnými zbytky dřevní hmoty.

Hustota křovin je hodnocena a rozpočtována ve 3 stupních q1-q3. Způsob hodnocení i konstrukce rozpočtové ceny je uvedena v poznámkách k rozpočtu.

Vzhledem k tomu, že křoviny a semenáče v celé ploše často výrazně převyšují 1 m výšky (ojediněle dosahují přesahují i 3m), lokalita je přístupná jen po špatné lesní cestě a veškerou hmotu křovin bude nutno likvidovat mimo EVL, je u všech 3 hustot použita zvýšená sazba na toto opatření.

*Celkový rozsah zásahu: 66500 m²

smýcení křovin q1 vč. likvidace hmoty: 13600 m²

smýcení křovin q2 vč. likvidace hmoty: 10900 m²

smýcení křovin q3 vč. likvidace hmoty: 42000 m²

***Termín provedení – v období mezi 15.8.-31.10.**

Kácení dřevin - popis opatření

Opatření představuje víceméně plošnou těžbu na celém vymezeném území. Káceny by měly být vybrané stromy na vymezené ploše, která je dána mapou. Stromy budou vyznačeny barevnými značkami před kácením. Z kácení jsou vyjmuty všechny druhy jeřábů a dubů.

Hmota slabých větví bude vyhrabána včetně drobných úlomků a bude likvidována mimo EVL.

Dřevní hroubí a silnější sortimenty budou ponechány na stanovišti v místech kde došlo k likvidaci vegetace zastíněním hlohy jako úkryt pro drobné obratlovce i bezobratlé živočichy. Bude se jednat o rovnané hranice dřeva o maximální délce která umožní manipulaci této hmoty. Boky hrání budou zajištěny proti somovolnému pohybu rovnaného dřeva. Vhodná místa pro úkryty stanoví technický dozor při realizaci projektu.

***Celkový rozsah zásahu: 308 stromů**

***Termín provedení – v období mezi 15.8.-31.10.**

Zdůvodnění opatření společně mýcení křovin a kácení stromů

Postupující zarůstání křovinami již výrazně zmenšilo rozlohu předmětu ochrany EVL kterým je stanoviště 6210 Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*FestucoBrometalia*). Tato situace je patrná i z přiložených ortofotomap, které jsou datovány do roku 2011.

Termín provedení je naplánován tak, aby mobilní přezimující živočichové byli schopni vyhledat náhradní úkryty po odstranění stařiny a křovin.

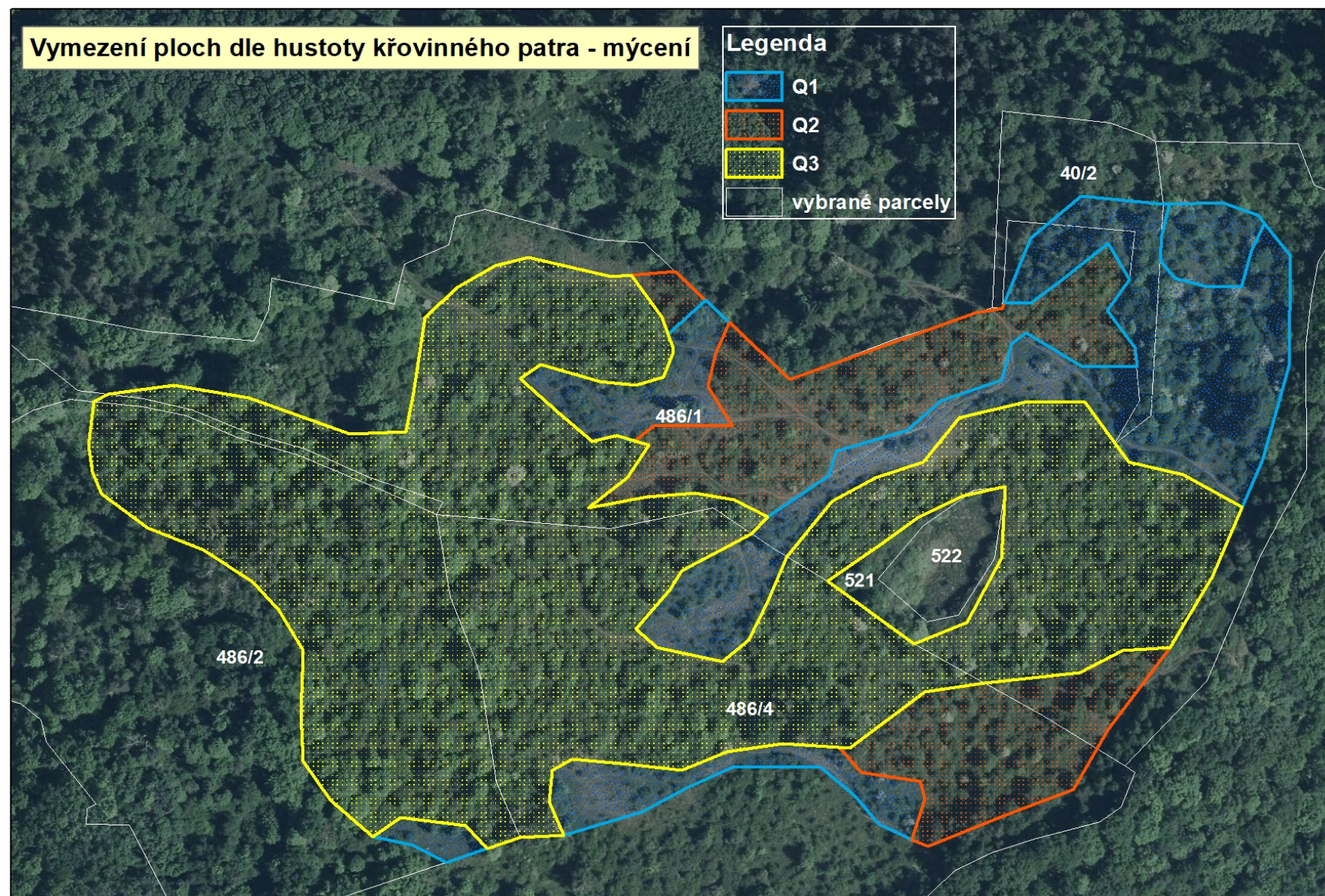
Cílem přípravného opatření péče je redukce keřů na 10 % jejich původní rozlohy s ponecháním soliterních keřů nebo skupinek křovin a tím vytvoření mozaiky biotopů s různorodou potravní nabídkou. Zároveň opatření povede k rozrůznění výšky a hustoty křovin. Porosty, které se již spojují v jednolitou masu opět získají patrovitost. Pojetí opatření odpovídá předpokladu plánu péče o PR Vladař, který předpokládá pro tuto plochu redukci křovin na cca 10 % plochy.

Předpokládá se rozšíření společenstev suchých trávníků. Opatření provést se zvláštním ohledem na mikrolokalitu *Orchis pallens*. Opatření je také zpomalením sukcesních procesů a navrácení lokality přibližně do fáze před cca 40 lety. Obnažení povrchu povede k rozvoji cenných heliofytů a naturových společenstev, která jsou předmětem ochrany území. Druhotným cílem je podpora vzácných druhů živočichů a rostlin a zvýšení atraktivity území pro další druhy.

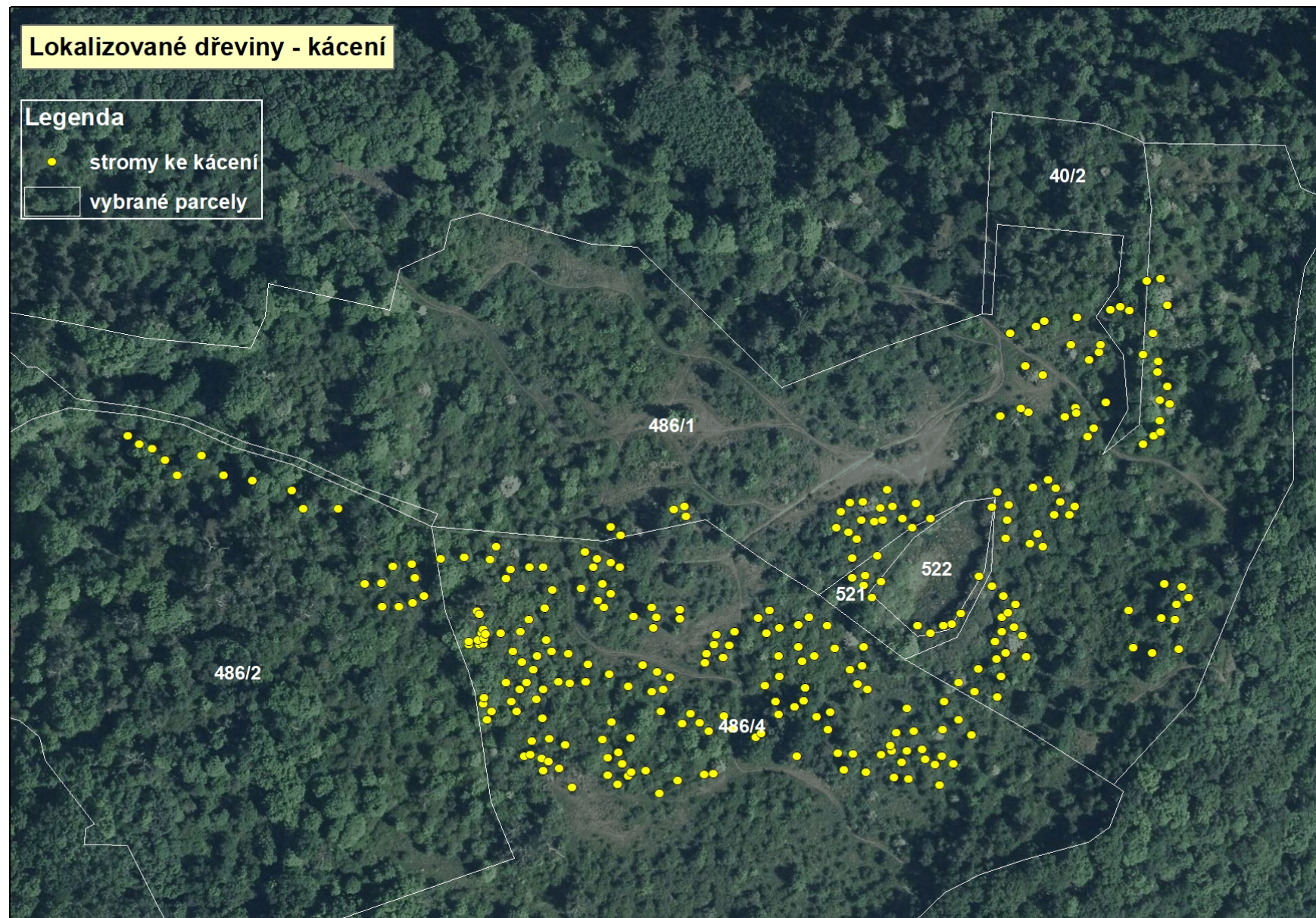
Likvidaci dřevní hmoty pálením, dle varianty, kterou připouští plán péče, není možné provést. Nejsou přesně známy polohy mikrolokalit ochrannářsky cenných druhů.

Opatření je v souladu s plánem péče pro plochu 34 a s SDO pro plochu 10.

Parcelní vymezení plochy výřezu křovin

Parcelní vymezení kácení

Zlepšení biodiverzity bylinného patra

Péče o bylinný porost popis opatření

Péče o bylinný porost bude provedena jako ruční sečení a důkladné vyhrabání veškeré nahromaděné hmoty z plochy zásahu. S ohledem na velký počet pařízků bude seč provedena křovinořezy. Je vyloučeno použití strunových nebo jiných sečných adaptérů, které sečenou hmotu drtí a znemožňují její účinné vyhrabání. Dále způsob sečení musí zajistit při každém termínu seče odstranění všech výmladků, které stihly v daném období vyrašit.

V průběhu termínu sečení bude plocha posečena zhruba z jedné poloviny a kompletně uklizena. Seč druhé poloviny může začít až po převzetí posečené a uklizené poloviny lokality. Rozdělení plochy provede technický dozor realizace projektu nebo zástupce žadatele před zahájením těchto prací. Rozdělení lokality na poloviny sečení se může lišit mezi jednotlivými termíny seče i v jednotlivých letech. Bude stanovováno v závislosti na výsledku studie zaměřené na výskyt ochránářsky cenných organismů. Veškerá hmota bude vyvezena a likvidována mimo plochu EVL.

Luční porosty udržovat kosením 2x ročně ve druhém a třetím roce realizace projektu.

***Celkový rozsah zásahu: kosení 75 065 m² 2 x za rok**

***Termín zásahu - první seč období: 15.5.-15.6.**

- druhá seč období: 31.8.-30.9.

Zdůvodnění opatření

Kosení bylinných ploch má u tohoto projektu charakter klíčového opatření pro dlouhodobě dobrý stav předmětů ochrany, kterými jsou především biotopy stanoviště 6210 (Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (Festuco-Brometalia). Cílem opatření je preventivní zásah proti ukládání stařiny, která inhibuje rozvoj ochránářsky cenných druhů. Dále je nezbytné vymístění jak pokosené hmoty a na ni navázaných živin s cílem omezit růst druhů náročnějších na obsah živin v půdě. Dva termíny seče jsou důležité pro omezení rozvoje dřevin ať už ve formě semenáčků nebo výmladků kořenových systémů.

Opatření je klíčové i pro druhovou ochranu přítomných druhů vstavačovitých vázaných na luční společenstva. Jejich úbytek na lokalitě byl způsoben akumulací biomasy a zapojením porostu. Z hlediska vývoje vegetace má opatření primární význam. Do budoucna lze ovšem předpokládat, že nově vytvořenou niku obsadí zajímavá teplomilná společenstva a svým rozvojem postupně sama zamezí zarůstání nežádoucími druhy.

Rozdělení plochy na poloviny a posun termínu seče je důležitý pro možnost regulace s ohledem na udržení potravní nabídky a úkrytových možností pro bezobratlé živočichy. Poskytuje také nástroj pro zajištění produkce diaspor ochránářsky cenných rostlin, jejichž výskyt je pravděpodobný na plochách zásahu.

Vzhledem k tomu, že lokalita je odlehlá a veškerou hmotu stařiny a bylinného krytu bude nutno likvidovat mimo EVL, je použita zvýšená sazba na toto opatření. Prostředky na realizaci těchto opatření jsou v rozpočtu rozloženy na dva roky. Nejedná se o udržovací management, ale o dokončení a stabilizaci zásahu vzhledem ke vzházení semenné zásoby v půdě v následujících letech. Přejít na udržovací zásahy a následnou péči je možný až po dokončení všech prací spojených s realizací projektu.

Opatření je v souladu s plánem péče pro plochu 34 a s SDO pro plochu 10.

Úkryty pro živočichy

Rovnané dřevo – popis opatření

Dřevní hmota vzniklá výše uvedeným kácením stromů bude ponechána v kusech o velikosti umožňující bezpečnou manipulaci a převoz po lokalitě. Hroubí i silnější sortimenty budou vyrovnány do hraní na místech bez vegetace. Do spodní vrstvy hráně budou uloženy slabší sortimenty, které budou zatíženy nejdelšími a nejtěžšími kusy tak, aby odběr hmoty z hraně byl co nejobtížnější. Zhotovitel zároveň vyrobí a instaluje na dřevěný stojan informativní tabulku o významu tohoto úkrytu pro drobné živočichy. Tabulka bude obsahovat upozornění, že spalováním tohoto dřeva dochází k poškozování biodiversity ve zvláště chráněném území. Přesný text předá zhotoviteli zástupce žadatele.

Hranice bude zajištěna proti samovolnému rozpadu. Mapka obsažená v projektové dokumentaci je zařazena pro hrubou orientaci o poloze úkrytů. S ohledem na přítomné mikropopulace orchidejí, stanoví vhodná místa pro úkryty technický dozor při realizaci projektu. Zhotovitel v žádném případě nesmí budovat tyto úkryty bez přesného stanovení polohy technickým dozorem nebo zástupcem žadatele.

***Celkový rozsah zásahu: 5 úkrytů typu rovnané dřevo**

Zdůvodnění opatření

Cílem je příprava masivního úkrytu, který zůstane na stanovišti mnoho let a který bude poskytovat dostatečnou ochranu před predátory a nepříznivými klimatickými jevy.

Tento typ úkrytů je navržen pro podporu množení a přezimování studenokrevných obratlovců. Částečně je určen též jako úkryt pro drobné lasicovité šelmy a zemní savce. Masivní dřevní hmota z kácení stromů zajistí bezpečí před černou zvěří. Významný je pro zajištění rozvoje xylobiontů, a to z larev v kácené hmotě, která tak mohou dojít do konce vývoje, tak jako potenciál pro další množení.

Způsob realizace úkrytu včetně informativní tabulky mají za cíl minimalizovat zcižování dřeva a jeho použití na táborové ohně.

Význam opatření na lokalitě pro zvýšení biodiverzity

Sledování účinnosti provedených opatření

V rámci projektu budou provedena sledování, zaměřená na vyhodnocení účinnosti jednotlivých opatření. Jedná o samostatné studie se zaměřením na zhodnocení tendencí výskytu a vývoje zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin a dále druhů červeného seznamu v závislosti na provedených opatřeních v rámci projektu.

Studie účinnosti mají zajistit nezávislou kontrolu a dokumentaci kvality realizovaných opatření a jejich dopadu na cílové biotopy a druhy. Studie budou mít zároveň charakter doporučeného metodického materiálu pro realizaci dalších projektů na obdobných stanovištích v dalších EVL ve správním obvodu žadatele.

Hlavní zvolenou metodou pro všechny cílové skupiny je biomonitoring, tzn. opakované návštěvy lokality během vegetační sezóny po celé tři roky realizace projektu. Opakování sledování po tři sezóny umožní sběr solidních podkladových dat pro připravovaný plán péče s vyloučením vlivu extrémní sezóny a možností odhadů denzit zájmových populací.

Subjekt realizující studie zaměřené na sledování živočichů musí dodržet všechny požadavky dané legislativou platnou v době odchytů, kontrol budek nebo jiných monitorovacích zařízení, kde dochází k přímé manipulaci s jedinci druhů. To se týká především přítomnosti osob vybavených potřebnou odbornou způsobilostí danou výjimkami pro manipulaci se zvláště chráněnými druhy.

*** Celkový rozsah studií: 9 ha – s přesahem pokrytí referenčních ploch v dalších částech EVL.**

Studie motýli xerothermních stanovišť

Lokalita je velmi zajímavá díky tomu, že v rámci Karlovarského kraje se jedná o nejteplejší polohy. Pravděpodobně sem proniká např. otakárek fenyklový, ojediněle otakárek ovocný, bělopásci, martináci (populace těchto motýlů jsou na ústupu).

Sběr dat pro studie motýlů bude prováděn:

- 1) individuálním sběrem
- 2) vábením na světlo (přelom jara a léta)

V průběhu terénní fáze sběru informací bude provedeno 4-5 návštěv.

Sebraná data budou předána formou tabulkových seznamů se zaměřením na významné druhy, dále bude vytvořena fotogalerie hmyzu, která bude obsahovat dokladové exempláře min. do čeledí determinovaných skupin pro potřeby prezentace a dalšího výzkumu.

Na základě složení druhového spektra bude provedena rámcová ekologická charakteristika lokality.

Studie brouci xerothermních stanovišť

Cílem studie je odhalit přítomnost vhodných indikačních druhů s úzkou ekologickou tolerancí k vybraným parametrům prostředí. Přítomnost a relativní denzity či změny denzit umožní komentovat účinnost provedených opatření.

Sběr dat pro studie brouků bude prováděn:

- 1) individuálním sběrem
- 2) pomocí trychtýřovitých nárazových pastí na létající hmyz (alespoň 2 ks na řešenou plochu)
- 3) použitím zemních pastí (referenčně 5 ks)
- 4) vábením na světlo (přelom jara a léta)

V průběhu terénní fáze sběru informací bude provedeno 4-5 návštěv.

Výčet skupin a druhů hmyzu, návrh managementu pro konkrétní skupiny a druhy hmyzu sumarizuje výsledky průzkumu a subjektivně (dle místních poměrů) nastiňuje možnost managementu pro zachování biotopů bezobratlých a zároveň krajinných hodnot území.

Součástí zprávy o průzkumu budou praktická doporučení k péči o danou lokalitu po skončení projektu. Tato doporučení budou směřovat především k ochraně dokladovaných nebo potenciálních stávajících stanovišť a k aktivnímu tvoření či úpravě nových zvláště pro ochránářsky cenné druhy nebo skupiny druhů.

Studie rovnokřídlí xerothermních stanovišť

V prvním roce projektu proběhne inventarizace výchozího stavu. Tato skupina hmyzu je velmi úzce vázána na cílený typ biotopu. Je zde přítomna celá řada indikačních druhů, které dovolí vyhodnotit, zda zásah na lokalitě byl dostatečně účinný.

Sběr bude prováděn individuálními metodami sběru s důrazem na smýkání a přímý odchyt, hlavní těžiště v sezóně bude rozmezí od dubna do října, formou minimálně 5 návštěv lokality v dané sezóně.

Studie blanokřídlí xerothermních stanovišť

Stejně jako u předchozí skupiny, je zde celá řada druhů dobře reagující na změnu světelných, tepelných a vlhkostních poměrů na lokalitě.

Sběr prvotních dat bude probíhat především pomocí nárazových pastí s vhodnou návnadou, individuálními technikami a odchyt na světlo. Během studie budou vyhodnocovány hlavně změny denzit jednotlivých populací nebo skupin druhů.

Sběr bude prováděn individuálními metodami sběru s důrazem na smýkání a přímý odchyt, hlavní těžiště v sezóně bude rozmezí od března do září, formou minimálně 5 návštěv lokality v dané sezóně. Pro zjištění co nejširšího spektra druhů je důležitý 2. a 3. rok projektu se zaměřením na rovnané odumřelé dřevo a kvetoucí rostliny.

Studie vegetace

Cílem studie je lokalizovat mikrolokalitu ochránářsky cenných druhů rostlin, zejména těch, které jsou zmíněny v plánu péče. Dále je možné, že během realizace projektu budou zjištěny i další teoreticky možné druhy. Studie má zajistit respektování vývojového cyklu těchto druhů při realizaci opatření projektu. Dále zjištěná data budou použita pro stanovení udržovacího managementu lokality po dokončení realizace opatření.

Lokalita bude v závislosti na rozvoji vegetace a průběhu sečí navštívena celkem 4x v následujících obdobích:

1. 2/2 dubna
2. 1/2 května
3. 2/2 června
4. 2/2 července

Návštěvy musí proběhnout před sečí lokality. Při každé návštěvě bude prochována celá lokalita a jednotlivé exempláře sledovaných druhů budou zaměřovány GPS přístrojem.

Subjekt realizující sběr dat musí zároveň ihned vyznačit pomocí dostatečně výrazných kolíků vyznačit polohu druhů, které mají být buď vyjmuty z aktuálního termínu seče, nebo se jich má dotknout posun seče do pozdějšího termínu. Zároveň po dokončení návštěvy neprodleně kontaktuje technický dozor a domluví s ním potřebnou úpravu realizace opatření.

Studie houby vrcholových partií a suťových lesů

Území PR a EVL Vladař nebylo systematičtěji zkoumáno z mykologického hlediska. Při sběru podkladů pro tento projekt byla zaznamenána řada druhů, které jsou řazeny do červeného seznamu makromycet ČR. V poměrně velkém množství byla zaznamenána třeba větrovka teplomilná (kriticky ohrožená) nebo šťavnatka luční. Výskyt nejen těchto druhů naznačuje, že lokalita v rámci Karlovarského kraje představuje velmi významné refugium ekologicky cenných druhů a společenstev.

Sběr dat bude prováděn v průběhu celé dané sezóny na vybraných referenčních plochách (výběr budu mapovatelem zdůvodněn a plochy budou popsány s odůvodněním výběru), a to minimálně 6 x za sezónu.

Účelem studie bude získání dat pro nasměrování následného pravidelného managementu a částečně i publicitu lokality i zásahu. Výstupem bude seznam druhů s označením ochránářsky významných a návrhem případné úpravy managementu. Data budou sbírána v rámci terénních šetření a v rámci ročních výstupů budou zaznamenávána v databázi DRUSOP (AOPK ČR).

Závěr

Opatření v předmětné lokalitě tvoří komplex vzájemně provázaných aktivit, jejichž cílem je zachování a podpora vybraných společenstev, ale s ohledem na potenciál lokality pro další biotopy a druhy s potenciálem šíření nebo se v lokalitě již vyskytující.

Pro plán péče je naplněním opatření pro dílčí plochu 34.

V SDO naplňuje opatření definovaná pro dílčí plochu 10.

Kvantita a kvalita změn dosažených realizací projektu

V roce 2011 konstatuje plán péče stav v dílčí ploše 34, že odhadem pouze na 1/5 plochy jsou přítomny typické porosty širokolistých trávníků. Jako nejčastější rostlinou formaci uvádí Hrčka a kol. (2011) husté zapojení křovin - především hlohů (*Crataegus* sp.) a trnek (*Prunus spinosa*). Od roku 2011 sukcese ke křovinatým raným stadiím lesa dále pokročila. Tento typ vegetace však zároveň konstatuje jako žádoucí na maximálně 10% plochy.

Zásadním kvantitativním a kvalitativním přínosem je záchrana 7,5 ha rozlohy předmětu ochrany EVL. Bez jejich provedení by tato část EVL v dohledné době zanikla jako enkláva teplomilné flóry a fauny.

Realizace projektu je naprosto nezbytnou podmínkou pro přechod na udržovací režim lokality. Potřebná opatření jsou mimo rámec finančních možností žadatele. Udržovací péči po dokončení projektu zajistí pravidelnou sečí, jejíž rozsah, intenzita a způsob provedení bude definován na základě provedených studií.

Mimo hlavní cíl je realizace projektu dobrou příležitostí získat další data o výskytu ochranně cenných druhů. Vzhledem ke zkrácené platnosti plánu péče je důležité začít shromažďovat podkladová data pro jeho nové zpracování, a to zvláště u skupin organismů, které při předchozích průzkumech nebyly dobře pokryty.

Je mou milou povinností poděkovat za připomínky k projektové dokumentaci Ing. Janě Jiskrové, Martinu Chochelovi DiS. a Ing. Petrovi Krásovi.

Fotodokumentace stavu lokality

Bezprostřední okolí Vladaře je tvořeno intenzivní ornou půdou. Lokalita tak představuje významné biocentrum pro přežití druhů a jejich společenstev v rámci kraje.

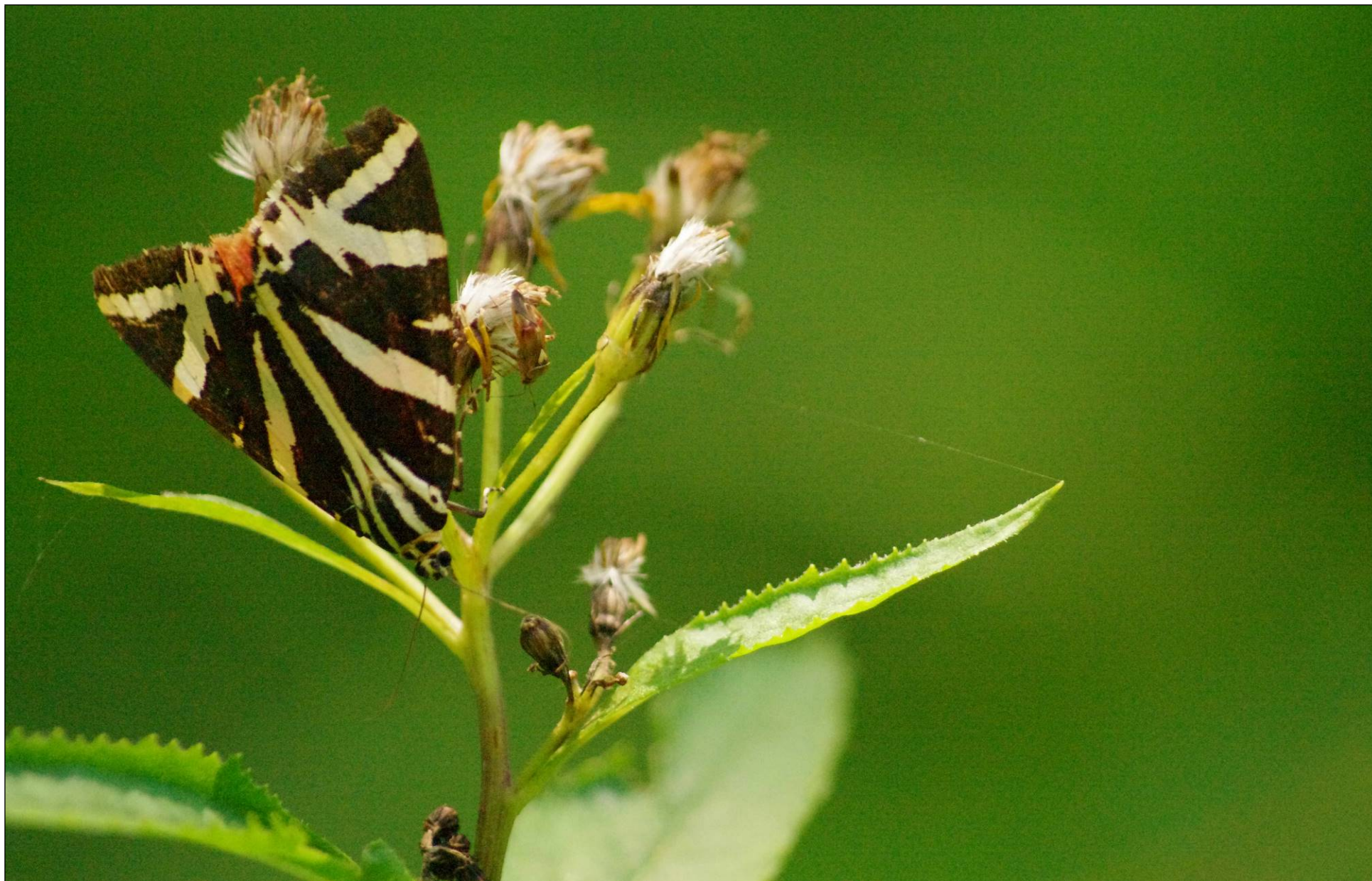
Funkce biocentra je narušena postupnou expanzí křovinných formací.

Místa, která dosud nepohltily křoviny, jsou zatížena vysokou akumulací stažiny převážně travního původu.

Lokalita je turisticky atraktivní. Sešlap způsobený pěšími turisty a jezdci na koních ale stačí ale pouze na udržení průchodů mezi křovinami

Přástevník kostivalový *Euplagia quadripunctaria* je běžně na lokalitě k zastižení v osluněných okrajích lesa.

Vhodný příklad realizace úkrytu rovnané dřevo a zajištění hráně proti samovolnému rozpadu.

Na lokalitě se nachází též drobný mokřad, ke kterému se váže místní pověst.